

Külföldről keresettek újabb névjegyzéke

UJ ÉLETT

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 21. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946 MÁJUS 23.

Adják meg a holtaknak, ami a holtaké!

Irtta: Dr. ROTH SIEGFRIED

A magyarországi zsidóságnak az elmúlt fasiszta rendszer zsidó üldözéseiből fakadó jogos jóvátételi igénye kapcsán sokszor igen furcsa hangokat kellett hallanunk. Nemcsak azzal háritották el a restitúcióra való legelőmőbb emberi jogunkat, hogy a vagyonok visszaszolgáltatásának nincs meg a gyakorlati lehetősége, hogy az államkincstár nem rendelkezik olyan alapokkal, amelyekből a kártérítést fedezhetné, hogy az ország lakosságának tulságosan nagy részét érintené a zsidó üldözés előtti állapot teljes helyreállítása, — hanem hallottunk olyan hangokat is, amelyek egyenesen kétségbe akarták vonni az igény jogosultságát. Nem egyszer mondták, vagy írták, — néha felelős tényezők is —, hogy a zsidóság a szenvedései jogcímén előjogokat akar követelni. Nem egyszer hallottuk, hogy a polgári jogegyenlőség és a demokrácia lehetetlenné teszi, hogy bárkit privilegizáljanak, még akkor is, ha sajátjának visszaadásáról van szó. És hallottunk olyan kijelentéseket is, hogy a zsidóság elnyomása nem volt súlyosabb, mint volt a dolgozó rétegek elnyomása és, hogy „a magyar parasztnál és munkásnál senki sem szenvedett többet.“

Már-már hozzászórtunk ahhoz, hogy az élőknek nem adják vissza azt, ami az élőké. Ugy gondolják, hogy a zsidók majd módját fogják találni annak, hogy a deportáló táborok csikos fegyverruhájával, mint alaptökével újból megkezdik vészőfutásukat a gazdasági életben és újból megszerzik mindazt, ami az emberi élethez és megélhetéshez nyilvánvalóan szükséges. Most azonban egy újabb, az eddiginél még furcsább és még sokkal jellemzőbb jelenséggel találkozunk: a holtaktól vitatják el azt, ami a holtaké; azt az igazán szerény követelést, hogy legalább a pusztulás, a halál tényét ne vonják kétségbe és hogy emléküknak legalább azzal a minimummal áldozzanak, hogy becsületesen elismerik azt, ami osztályrészük volt.

Nem egyszer hallottuk, hogy a zsidók nem is pusztultak el olyan nagy számban, hogy négyszer annyian jöttek vissza a deportálásból, mint amennyien elmentek. Ezek az álli-

tások azonban eddig felelőtlen, reakciós elemek rosszindulatú igazolásainak minősültek. Számoltunk azzal, hogy amikor arra illetékes szakemberek és tudományos körök meg fog-nak szólalni, akkor ezek a rágalmak egyszeriben szerte fognak foszlani. És biztosra vettük, hogy a való adatokat nem a zsidóságnak kell bizonyítékként a közvélemény elé tárni, hanem azt a magyar nép oldaláról fogják megtenni.

A legnagyobb érdeklődéssel vettük tehát kezünkbe a Magyar Központi Statisztikai Hivatal most megjelent 1946. évi „Magyar Statisztikai Hivatal Zsebkönyve“-ét és kerestük, hogy milyen adatokat tartalmaz a magyar zsidóság háborus veszteségeire vonatkozólag. Sajnálattal kellett megállapítanunk, hogy olyan adatokat találtunk ebben a hivatalos kiadványban, amelyek szemben állanak a tényekkel és a rendelkezésre álló adatokkal. Elismerjük, hogy nem volt még lehetőség a háború kihalásainak pontos statisztikai felmérésére, hiszen népszámlálást még nem lehetett eszközö-zölni és valószínűleg sokáig fog tartani, amíg erre mód lesz. De akkor talán helyesebb lett volna hallgatni a kérdésről, mintsem „becsléseket“, vagy a községek — s tegyük hozzá nyugodtan, sokszor a községek volt nyilas hivatalnokai — által bejelentett számokat alapul venni egy ilyen kényes probléma tárgyalásánál.

Mi a tényállás? Az említett statisztikai kiadvány szembe állítja Magyarország lakosságát az 1941 január 31-iki népszámlálás és az 1945 június 30-iki állapot szerint községenként a községi szervek által végzett gyors felvétel, illetve becslés szerint. Megállapítja, hogy a jelenlegi Magyarország lakosságából háborus cselekmények következtében 44.490 személy életét veszítette, 1.033.491 személy elment, vagy elme-nekült és 355.815 személyt elhurcoltak.

Ugyánakkor a kiadvány megkísérli külön kimutatni a magyarországi zsidóság háborus veszteségeit. Itt azonban az a meglepetés ér bennünket, hogy míg az összlakosság veszteségeinek megállapításánál az 1941. évi hivatalos népszám-lálás adataiból indul ki, addig a zsidóság veszteségeinek

Ára 50 millió pengő

Kiinduló pontjául becslésszerűen adja meg, hogy az elhurcoltak közül hány volt zsidó. Vajjon miért volt szükség erre a becslésre? Kétség forog fenn talán aziránt, hogy a vidéki zsidóságot teljes egészében deportálták? Nem lehetett volna a vidéki zsidóság veszteségeinek megállapításánál is az 1941. évi népszámlálást alapul venni, sőt azt kiegészíteni a zsidó származásu, de nem izraelita vallásu személyekkel? Vagy nem kellett volna legalább bevallani, hogy ha az 1941. évi népszámlálás és az 1944. évben gettókba hurcoltak létszáma között különbséget áll fenn, akkor ez csak a munkaszolgálat, a KEOKI deportáció és más hasonló, ugyanezek üldözési esetelemények terhére irandó? Vagy pedig mélyebb okai voltak annak, hogy az elhurcolt vidéki zsidók létszámát 176.207 főben jelöljék meg, szóval az összes elhurcoltaknak alig 50%-ában, holott az 1941. évi statisztika szerint ugyanezen a területen, vidéken csak az izraelitákat számítva, 216.537 zsidó élt, akiket ha kiegészítünk az erre a területre eső kb. 27.000 zsidó származásu személlyel, összesen 243.000 főnyi létszámot kapunk? Az elhurcolt vidéki zsidók számát sikerült ezzel a matematikai művelettel kerekén 67.000 fővel csökkenteni, ami a deportáltak több mint 25%-ának egy-szerű eltüntetését jelenti.

Ugyanígy meglepő az, amit az elhurcoltak közül visszatért zsidók számszerűségére vonatkozólag olvasunk a Statisztikai Zsebkönyv-ben. Ezek szerint 1945 június 30-áig — vagyis egy olyan időpontig, amikor a deportáltak visszatérése még alig indult meg — már csaknem 40.000 elhurcolt zsidó tért volna vissza a vidékre. Ezzel szemben a Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency Statisztikai Hivatalának felvételei szerint, de a Joint-nál és az Országos Irodák-nál ezzel egybehangzóan megtett jelentések szerint is a vidéki zsidóság létszáma még az 1945. év végén is csak 45.000 körül mozgott. Már pedig azt nyilván senki sem állítja, hogy a múlt év első felében, amikor még folyt Európában a háboru, már nyolcszor annyi zsidó jött volna vissza, mint azokban a hónapokban, amikor a repatriálás komolyabban megindult.

Természetes következménye ennek a két helytelen adatnak, hogy a magyar zsidóság háborus veszteségét erősen redukálják és különösen csökkentik annak a jelentőségét az ország összlakosságával való szembeállításban. Az öniké ki ugyanis ezekből az adatokból, hogy 176.207 elhurcolt vidéki zsidó az ugyanarról a területről összesen elhurcolt 355.815 személynek csak alig 50%-át tenné ki — akkor, amikor a nemzsidó lakosság elhurcoltjai között a háboru következtében elhaltak, vagy önként menekültek már nem szerepelnek. Vagyis megtudjuk azt a esodálatos tényt, hogy a deportációban a zsidók és nem zsidók éppen egyenlő arányban osztoztak és ezekután ténylegesen nem fogják érteni az ország lakosai, hogy miért beszél a zsidóság háborus szenvedésekről.

Hasonlóan fest a helyzet annak a számszerűségnek a tekintetében, amely az elhurcoltak és az 1945. év első felében visszatértiek közötti különbségre vonatkozik. Itt is azt kell megtudnunk, hogy a 136.478 főnyi vidéki zsidóhiány az ugyanerre a területre vonatkozólag — az elhurcoltak figyelembevételével — megállapított 224.777 főnyi összhány-nak csak éppen 60%-át teszi ki, vagyis ezek szerint a zsidók és nem zsidók nemcsak a deportálásban részesültek egyformán, hanem a gázkamrákba is ugy látszik majdnem egyforma számban kerültek.

Nem akarjuk azt állítani, hogy a Magyar Központi Statisztikai Hivatal kiváló szaktudósai tudatos hibákat akartak munkájukba felvenni. Ők nyilván teljes hűséggel közlik a vidéki községek funkcionáriusainak nem minden előítélettel mentes becsléseit. Azonban azt joggal állíthatjuk, hogy a becslések felhasználásánál szakemberektől nagyobb gondosságot várhattunk volna el. Azokra a nyilvánvaló hibákra, amelyekre itt rámutatunk, a statisztikusnak azonnal rá kellett volna jönnie és ha rájött, vagy ha elmulasztotta az adatok helyes mérlegelését, akkor felelőség terheli azért, hogy ilyen adatok közlésével újabb tápot ad annak a reakciós izgatásnak, amely nemcsak az élők életbenmaradását veszi zokon, de még a holtaktól is elvitatja azt, ami a holtaké.

„Szenvedések útja“

Vészi Gyula Indítványa
a főváros legközelebbi közgyűlésére

Legutóbb beszámoltunk a Kiszagdapárt fővárosi bizottsági tagjainak értekezletéről, amelyen elhatározták, hogy a főváros közgyűlésén indítványozni fogják: a Bécsi-ut egy

szakasza „Szenvedések útja“ elnevezést kapja. A határozat értelmében Vészi Gyula bizottsági tag a következő indítványt nyújtotta be:

Az anchluss után következő

Felejtsük el!?

Ilyen címmel írt nemrégiben vezércikket az Uj Élet. A cikk felvetette a problémát: felejtethünk-e és végső következtetésként megállapította: bizony sok mindent nem lehet elfelejteni.

Gondoltnemelnünk igen érdekesen találkozik azzal, amit Montgometry tábornagy, aki most a Brit Birodalom vezérkari főnöke lett, mondott a háboru befejezésének egyéves fordulójára alkalmából a következőkben:

— Egy év óta békében élünk. Egyesek közülünk hajlamosak elfelejteni mindazt, ami 1939 szeptembere és 1945 májusa között történt, valamint azt, hogy mindez miért következett be. Azoké a bátor harcosoké, akik életüket áldozták a győzelem elérése érdekében, a legkevesebb, amit tehetünk az, hogy nem felejtjük el az ez idő alatt történeteket. Mindannyian azon vagyunk, hogy ez ne ismétlődhessen meg újra. Ismét csak azt mondhatom: ne felejtünk!

időkben, mind sürűbben roboztak az ország akkori vezetőinek autói a német birodalomba, a bécsi országúton keresztül, hogy egy keletőta bajusz bilvölclében eladják az országot.

A Bécsi-ut regénye ekkor kezdődött és hogy mikép, mily körülmények között végződött, az mindannyiunk lelkében, mélységes bánatot, iszonyatot és megvetést kelte, kitérőhetteletlenül megragadt.

Nézzük csak a Bécsi-ut történetének egyes állomásait:

1940 nyarán nagyrészt ezen az utvonalon vonultak fel a német tanusztályok, a román petróleum-vidék megszállására!

1941 tavaszán itt roboztak végtelen hosszúságu autóoszlopok, Jugoszlávia szabadságszerelő népének legázására!

1944 március 19-én a német megszálló horda zöme ugyanezek a Bécsi-uton érkezett, hogy a Don mellett elveszett százszerek után, a hazai földön lévő magyarok srtját megássa.

És nincs megállás a szenvedések útján!

Megindulnak a magyar állampolgárok tömege a téglagyárba, vég nélküli sorokban terelik, a gyermekeiktől megfosztott anyákat, kirabolt és beteg öregeket, puskatussal elválasztott házastársakat!

Siralomház lett a téglagyár! Veszőhely felé vezető ut a Bécsi-ut!

A szenvedések elképzelhetetlenül dűbhenetes nolsó fárisaként, megindult a deportáltak végtelen gázmenete a Bécsi-uton, a határon túlra, s végig az utal, agyonvert, legyilkolt, halálra hajszolt mártír magyarok holttesteit szegélyezték!

A megmaradtak jelentős része pedig, minden emberi fantáziát túlszárnyaló megpróbáltatások után, egy szadista világgyilkos parancsára; gázkamrába, majd krematóriumba került.

A Bécsi-ut a magyar történelemben, minden időkben a soka el nem képzelt szenvedésekre fog emlékeztetni és ezért, az Országos Munkaszolgálatos Szervezet nevében — mely szervezet politikai pártokon felül áll és tagjai vallási és nemzeti-ségi különbség nélkül mind-

azok, akiket az elmlt kormányzat állampolgári jogaitól megfosztva állított a náciizmus hadigépezetének szolgálatába — tisztelettel kérem a Közgyűlést, határozza el, hogy a Bécsi-ut (Zsigmond-tér és Vörösvári-ut szakaszának) a

„SZENVEDÉSEK UTJA“ elnevezést adja.

Emlékmüvet a halálbaüldözötteknek!

A miénk közül ezek, tizezrek, százezrek „nem tértek vissza” a legujabb kor siralomvölgyéből, az európai zsidóság nagy temetőjéből: a hitleri Németországból. Elpusztultak. Megölték őket a gyűlölet, amely nem ismert kíméletet az apró gyerek, vagy a hajlotthátú aggastyán iránt sem. Az öldöklő szenvedélynek, amely pusztító szélvészént száguldott országról-országra, semmi sem volt elég. Vért, vért és ismét csak vért kívánt. Forró, gőzölgő embervért ittak reggel, délben, este... Az anyát együtt kergették a halálkamrába, karonülő csecsemőjével. Apát fiával, férjet feleségével; fiatalot, öregot, mind egy, csak ölni, ölni, ölni, mert az elszabadult teuton furia ebben kéjelgett, ebben a csontbőr-agyvelő-masszában akart vájkálni. Kislányokat, még alig eszmélő emberjelölteket, akiknek az isteni szikra és az ifjúság bélyege ott ragyogott a homlokán, hajuknál fogva a magasba emelték és belevigyorogva riadt kis képükbe, tarkónították őket.

A vissza nem jött és fájdalom, többé soha meg nem érkező, gyilkoskézektől elpusztított anyák, apák, gyermekek, testvérek, rokonok emlékezetét örökké fenn akarják tartani azok, akik mindenükből kifosztva, testileg és lelkileg meggyötörtén újra bekopogáltak a magáramaradt, tönkretett régi ház ajtaján. Hazajöttek, de itt nem találják meg párjukat, nem lelték azokat, akik a lakást otthonná várszolták, azokat, akik a zsidó családi életet széppé, meghitté, érzővé és meleggé tették. Testük ott porlad valahol azokban az árkokban, amelyek mellett elvonult a holtrafáradtak, halálbajszollak serege, vagy azokban a sebtében önmaguk által ásott gödrökben, amelyekbe a náci, vagy nyilas téboly áldozataiként beléhaláltak. Vagy elporladtak a gázosító és égető kemencekben, hamvaikat pedig talajtermékenyítőül szertefujta a szél... Szélszóródtak a germán földön, az ukrán csatamezőkön, a magyar réteken, falu- és városzskéken, a középkor sötétjét visszahozó gettóik fala tövében, csakugy, mint a Duna tajtékos hullámaiban.

Valami hatalmas sírhant kellene, amely a halálbajszollat, közel háromnegyed-

milliónyi magyar zsidóság temétét magába fogadná. Akkor a sírdomb volna ez, hogy ott magasodnék a kékkló tavasz égi felé a rákoskereszturi zsidó temető egész területén. Befogná és elfoglalná a temetőt, sőt kitorne és helyet kérne a kerítésen, a palánkokon túl is. Még ilyen méretű hatalmas mezőség se volna elegendő ennyi gyász, szomorúság befogadására. De mivel nem nyithatjuk meg a békességet, enyhét és pihenést adó sírhantok százezres tömegét a lávol vagy meg nem lelhető helyen elpusztult testvéreink holttestei előtt, csináljuk meg a Soldat Inconnu mintájára az ismeretlen zsidó elhunyt, a hős mártír testvér sírját a rákoskereszturi temetőben, ahová azután elzarándokolhatnának mindazok, akiknek hozzátartozóját elpusztította a gyűlölködés magasracsapó lobogása. Legyen ezeknek a hozzátartozóknak — a közös bajban, fájdalomban szenvedőknek — olyan közös találkozóhelyük, ahol elhelyezhetik a kegyelet virágait, ahová elmehetnek keverő órausz-ra, ahol mindig megjelenhetnek, ha úgy érzik, hogy szívük csordultig megtelt bánattal, szomorúsággal, ahol legalább — jól kiserhatják magukat... Ez alá a sírhant alá el kell temetni egy tömegsírba gyömöszölt ismeretlen munkaszolgálatos, deportált, vagy nyilasoktól szívendfölt mártírnak temétét.

Másik lehetőség, ha nem akarják ezt a sok közlekedéssel járó, tehát az elhunytak hozzátartozóinak fáradságosabb megoldást választani (bár a temető hangulata, maga a környezet inkább kedvez a kegyelet érzés zavartalan megnyilvánulásának), a síratófal gondolata. Ezt a síratófalat, amely szinte teljesen készen áll a dohányguteai zsidótemplomnak mártírhalottak porladó hamvaival megszentelt udvarán, apró, kis táblákkal, az életből kiüldözöttek aranybetűs névsorával kell teleírni. Mindenkinek, aki megkönnyezi hozzátartozóját, módjában legyen az imádott elhunyt nevét idevésetni. Idővel azért ez a síratófal az elköltözött százezrek örök visszaidézésével élő felkiáltójellé válik; felkiáltójellé, amely vádol és amely merev dárdaként azokra szegeződik, akik felázadtak Isten teremtménye

ellen és ezt az aljas gazságot elkövezték.

Ezt a sírhantot, vagy síratófalat az egész országban, minden városban, községben és faluban meg kell valósítani. Mindenütt domborodjék ilyen homokbucka az ismeretlen mártír hantja fölött, vagy emelkedjék a nevüket magában foglaló lábla.

A hitközségek és Chevrák vezetőségén a sor, hogy ezt a fájdalmasan rideg, mégis köl-

tői gondolatot megvalósítsa. Még pedig sürgősen, mihamarabb.

Alig tudjuk túrtörtetni magunkat. Máris menni akarunk, hogy visszafojtott érzéseinknek valahol az ismeretlenben elhunyt és talán el se földelt kedvesünk képzelt sírjánál kifejezést adhassunk; hogy felzaklatott bensőnket legalább átmenetileg megnyugtatassuk...

(gy. e.)

Síratófal

(Javaslat)

Minden bizonnyal könnyít a gyászan és fájdalomán, aki kimegy a temetőbe a sírhoz és kimondja ami a szívében van. Furesa, de így van. S ha a lélek legmélye gyászol — a pont, amelyet megfoghat — a sír — enyhíti a fájdalmát, mérsékli. Valahová tartozik, valahová mehet. Ez a szimbólum nem mondvaesinált dolog. Rejtett mélységekből fakad s onnan táplálkozik. Az emberi lélek a halál megfoghatatlanságának bizonyos tudatából akar menekülni, amikor konkrétizálja a halált, tárgyiasítja: a sírhoz látogat, amely magát az elhunytat szimbolizálja számára.

Napjaink borzalmai sokak számára lehetetlenné teszik ezt. Ugy pusztultak el az emberek, hogy megmaradtaknak sejtelmük sincs arról, hogy hol fekkentek — országutak mentén, lágertemetőkkben, vagy folyók medrében. A lélek — akár meghalt ember — a végzettség lehetetlétől borzadva tájékozatlanul pillant szét a világban. Hová menjen? A temetőbe, ahol megkönnyebbülhetne — nem mehet, senkije sincs ott. A halottak idegenek, ha mások halottai. S a sajátjaink olyan helyeken vannak, amelyekről nem tudunk.

Emlékmüvet emeljünk? Hősi halottak emlékmüvét? Az emlékek bármily művészi lenne is — személytelen maradna, közömbös. Szimbólum, de lélektelen szimbólum. Mit lehetnének, hogy legalább valamilyen kis pontot teremtsünk a megkönnyebbülni vágyó embernek? Arra gondolok, hogy Síratófalat kellene létesítenünk a nagy temetőkkben. Igen, síratófalat. Vagy tán a síratófal nem örökké a zsidóság gyászául fogja jelképezni? Bizonnyal igen! S ez a síratófal nem lenne közömbös szimbólum, lélektelen emlékmü, mert apró táblákkal helyet adhatnánk rajta azoknak a neveknek, akiknek testei ismeretlen helyeken nyugszanak. Pont lenne ez,

biztos és megfogható, jelenvaló és létező pont, hová bárki úgy mehetne, mint a sírhoz, amelyben hozzátartozója pihen. A tábla, s a fal együttesen sok mindent mondana, olyant is, amit egy hősi márványoszlop sohasem fejezhet ki: a lélek odatartozását. Szomorú ünnep lenne kimenni ide, de egyéni ünnep.

A fal maga pedig monumentálisában pótolná az emlékmüvet. S a táblák rajta a magánások könnyeseppjei lennének.

Mindannyiunknak van síratófalja. Családjainkból valaki ismeretlen helyen fekszik — rá gondolni sem tudunk úgy, hogy borzalom ne fusson végig rajtunk. Így talán könnyebben fel tudnánk oldani ezt az amugysem könnyen oldható fájdalmat.

Azt hiszem, sokunk óhaját tolmácsolom. Azokét, akik megnyugodni szeretnének legalább egy jelképes keresztül. Azokét, akik megnyugodni ugysem tudnak sohasem.

ACZÉL JÓZSEF

Szabadalmazott

Magyarországi újdonságok. Gyártás, Vétel, Eladás, Cseré Sándor, VI. Óra. 21.

Sírkőavatás

A Pesti Izraelita Hitközség elöljárósága, közhatalának orvosi kara és közegészségtudományi osztálya megjelöléssel jelentik, hogy

Prof.

Alapy Henrik dr.

a Zsidó-kórház igazgató-
főorvosa

Sírhantja fölé emlékoszlopot emeltek, amelynek ünnepélyes felavatása vasárnap, az évi május 26-án, délelőtti 10 órakor lesz a rákoskereszturi temetőben.

Dr. Katona József rabbi:

„Boldogok, akik Isten házában lakoznak“...

Az ünnepnapokon, amikor a mártirokról, hősökről, megdicsőült halottainkról emlékezünk, lenyűgöző élmény számunkra zsufolt templomainkat szemlélni. Ezren és ezren szorongnak Isten hajlékaiban s könnyes áhitattal imádkoznak az Eggek Urához. Ilyenkor mindig arra gondolunk, mily szép lenne, mennyire Istennek tetsző, méltó a sok gyászhoz, amely a sziveket eltölti és a nagy szent hálaérzésnek teljes kifejezése lenne — ha szombatjainkon, hétköznapokon is megtelnének templomaink. Ne csak a kegyelet ünnepi idején csorduljon ki a szív, az emlékezésnek és fájdalomnak érzelmei minden nap áthullámozognak rajtunk s a hála Isten előtt, minden nap, minden órában megindíthatja lelkünket, mert az Ő kegyelme őrzött meg bennünket az életnek a gyűlölet pusztító orkánjában.

Ezért jöjjetek, jöjjetek a templomba, imádkozzatok gyülekezeteinkben, hisz „boldogok, akik Isten házában lakoznak és szüntelenül imádják Őt“... Ima a templomban szent gyülekezetben az eltévedt lélek magáratalálása, amelyből új remények, új vigaszok ihlető öröme árad. Bolyongó sorsunk, vergődő létünk mélyéről a nyugalom és csend áhitatának szentjére emelkedik lesújtott szívünk, amikor a templomban évszázados imák szárnyán égi magasságokba lendül... Buzgó imáknak meghitt varázsa új szent vágyakozások s a szebb jövődö ígérétének ajándékaival gazdagítja hitünket:

„Mert napragyogás az Örökkévaló
És pázs, dicsőség, kegyelem!
Él nem hagy Ő, ha szived tisztó, jó!
Védettje mind a becsület utján haladó.
Mind boldog az, aki hívéd, Istenem,
S aki Benned, Seregek Urában, bizik szüntelen.“

...Tárva-nyitva várnak rád, testvér, templomaink, ha betérsz oda, szent hangulat öleli magához szivedet, Isten létének dicsőfénye száll a lelkedre. Évszázados magasztos muzsika cseng körülötled, évszázados megszentelt fájdalom könnyeztetli meg szemedet. Ilyenkor lekopik minden, ami anyagi és földi: gyűlölet, irigység, harag, bosszu — rossz emlékezés. Minden oly testvéri, szives és meleg, minden oly tiszta, csendes és szeretetteljes. A zsolttáros szavával csendül ki e túlaradó boldogság érzése:

„Ó mily gyönyörűek a te hajlékaid,
Mi Örökkévalónk, Seregeknek Ural
Szivem csupa vágy, lelkem csupa hit.
Hajlékaidnak pitvarait
Hadd látnám mindig! Ugy esengek odal
Imdán az Élő Isten előtt, ó de ujjonganal“

...A templom felemelő áhitata, az ima megszentelő hatása örök emberi kincs: az ima, az imádkozás erejével felleljük a templom zsolozsmás világában Istenünket, aki szeretetben fogad bennünket. És imánk, amely Isten közelségében megszentelt helyen fakad, olyan hatalmas érték, amelyben az ember a legnagyobb megérezések részese lehet. Ebben a nagy, szent érzésben az emberi lélek átszágujda azt a roppant őr, amely látong anyag és szellem között, s a lelki világban egyensúlyt tartva, olyan egetérő csucokra ér, ahol az istenség glóriája mindent besugározhat: ahol érdemes élni, amelyért kell élni s amely nélkül embernek élnie nem is lehet. Ez a felsőbbrendű élet lényege, itt van egy hatalmas kielégülése a lelki vágyakozásnak, amely nem pillanatokra, hanem örök időkre szól. Ez az örök összhang megérezése, a transzcendentális magasztal, ahol a végtelen esendjében a halhatatlanság himnusza zeng. Ez mescsizget,

melynek lakói angyalok, hol az örökzöld reménységében tüzrózsák viritanak s mélykék taván liliumok fakadnak. Ez az ég azurkékje, amelyen Isten léte ragyog... Ebben a diadalmas érzésben így dalol a zsolttáros:

„Madár a fészket megtalálja mind
S ha messze száll is a fecske szüntelen,
Tér földkúhoz megint.
Szemem csak oltárodra tekint.
Ó Örökkévaló, könyörülj szivemen,
Seregeknek szent ura, Istene, kirdlyom, Istenem!“

A zsidó pedagógusok gyászünnepsége és közgyűlése

Az Országos Izr. Tanítóegyesület május 14-én gyászünnepély keretében áldozott a vértanuhalált szenvedett kartársai és a zsidó iskolák elpusztult növendékei emlékezetének. A Rabbiképző Intőzet zsufoltságig megtelt templomában dr. Klein Miklós rabbi-vallásánár idézte megrázó hatású gyászbeszédében az egyesületi tagok közel 80 százalékaának mártírúját. Beszédésül *Abrahámsohn* Manó főkántor ajkán csendült fel drámai erővel az ősi gyászszolozsma siraló hangja.

A valóban élményt jelentő ünnepség után következett az egyesület rendkívüli közgyűlése. *Abrányi Aladár* elnök a mély megindulást kiváltó megnyitójában ugyancsak viszapillantást vetett az elmúlt évek tragédiájára és az egyesületnek ezidőben is végzett segítő tevékenységére. A kegyelet hangú megnyitőbeszéd után az időszerűvé vált *tisztújítást tartották meg dr. Braun Salamon* korelnök vezetésevel. A közgyűlés az egyesület elnökévé egyhangúlag *Abrányi Aladár* t, alelnökké dr. *Szemere Samu* t, dr. *Pásztor József* t és *Gellért Endrét*, pénztárnoknak *Reis Armin* t, ellenőröknek dr. *Fuchs D. Rafaelt* és *Zsoldos Jenő* t választották meg. A pedagógiai bizottság elnöke: dr. *Csech Arnold* lett. Választmányi tagok lettek: *Bátori József*, dr. *Csech Arnold*, *Deutsch Ödön*, dr. *Fisch Adolf*, dr. *Frenkel Bernát*, dr. *Friedmann Gyula*, *Gerő Andor*, *Gombos Andor*, dr. *Grosinger M. József*, *Grünwald Fülöp*, dr. *Hahn István*, *Kaniszi Dezső*, *Kertész Dezső*, *Lederer Mór*, dr. *Löwinger Samucl*, *Rajna Sándor*, dr. *Rosenblum Manó*, dr. *Rosenbluth Márton*, dr. *Rózsa Ignác*, dr. *Rubinyi Mózes*, dr. *Scheiber Sándor*, *Schönberger Samu*, *Takács István*, dr. *Trostler József*, dr. *Vág Sándor*, *Vándor Andor*, dr. *Verebélyi Ferenc*, *Vihar Béla*, dr. *Waldapfel József*, *Wetiz Jenő*, *Uj örökös*

választmányi tagok: *Benédék* *Abrahám*, *Billes Armin*, *Herzog Armin*, *Molnár Miksa*, *Rappal Mihály*, *Sós Simon*, *Szűcs Zsigmond*, *Wachsberger Mózes*. A számvizsgáló bizottság tagjai: *Fenyvesi Andor*, dr. *Gonda László* és *Paneth Jenő* választották meg.

Abrányi Aladár elnök meghatottan köszöntö meg a közgyűlés imárá negyedikben megnyilvánult bizalmát, üdvözölte munkatársait, majd a zsidó iskolaügy jelenlegi helyzetét és a zsidó pedagógus társadalom válságos szociális körülményeit vázolta.

Domonkos Miksa ügyvezető, aki a Pesti Izr. Hittközség előjáróságának képviselőletében jelezte meg az ünnepségen, illetőleg a közgyűlésen, az elnök beszédére válaszolva, mind maga, mind a zsidóság felelős vezetői nevében megígérte a zsidó pedagógusok ügyének felkarolását.

Az elnök méltatva az ügyvezető eddig is tanúsított jóindulatát, köszönetet mondott az elhangzott megnyugtató szavakért, majd az egyesület új feladatkörének ismertetése után a közgyűlést bezárta.

IX. kerületi Tompa-utcai templom tisztelettel meghív minden zsidó hittestvért templomunk látogatására.
Wollner Béla főrabbi predikál, *Schwartz Mózes* főkántor előimádkozik.
Templomunk sértellen, ablakozott, padok épek, falak sértellenek.
Tompa-utca 17/a. Bejárát a Lilium-utcából.

ÖRSZENTMIKLÓSIK!
Keresem feleségemet,
Rosenberg Hugónét

szül. *Salomon Mária* (Miklós) szül. 1911. 1044 októberben Orszentmiklósról ismeretlen helyre vitték. Ki barmit tud róla, kérlek írni: *Rosenberg Hugó*, az Uj Élet kiadóhivatalában.

Glosszák a hétről

E GLOSSZÁK ÉLÉN emlékezünk meg e héten a *varsói gettó hősi felkelésének és hősi bukásának harmadik évfordulójáról*, amely az egész világ zsidóságának — sőt, azt mondhatnánk: a világ minden szabadságszerető emberének — emléknappjai közé tartozik!

Valóban: izgatottan és bámulattal értesült a moszkvai, newyorki és londoni rádió-előadásokból az egész kultur-emberiség, hogy 1943-ban, amikor a gomán barbárság terrorja még tartott, a *varsói gettó 40.000 lakója fegyvert ragadott és nyílt küzdelembe bocsátkozott a Wehrmacht és az SS legényeivel!*

Ó, mennyire lestek a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Nagybritannia zsidói — de összes szabadságszerető polgárai és munkásai is — ennek az époszba kívánczó harcnak a kimenetelét! És milyen izgatottan ültek a rádiókészülékeik mellett a magyar zsidók, akik közül csak kevesen sejtették, hogy rájuk ugyancsak tragédiás korszak következik, mielőtt eljön új szabadságuk hajnala!

A varsói gettó csodálatos küzdelme nem végződhetett máskép, mint ahogy végződött. A rettenetes tulerőnek, az ágyuk, tankok és repülőgépek egyesült erejének átmenetileg győznie kellett a rosszul felfegyverzett, régi puskákkal harcbaninduló, vézna és korgógyomru zsidó férfakkal, nőkkel és gyermekekkel szemben. Varsóban ugyanis *nemcsak a férfiak, a nők és a gyermekek is viaskodtak.*

A német terroristák — győzelmük után — szinte a föld színével tették egyenlővé a varsói gettót. Egyetlen pláni zsidó sem maradt életben. Egyetlen ház sem maradt épségben. A *varsói gettó volt — nincs.*

Am a végén, a legvégén — nyugodtan mondhatjuk — megiscsak a varsói zsidók diadalmaskodtak! Erről tanuskodik majd a történelem! *A germán gyilkosok kevéssé a varsói tömeggyilkosságuk után futva menekültek büntetteik színhelyéről. Elkérgesítte őket a Vörös Hadsereg, amelynek dicsőséges katonái befejezték és végső diadallá teljesítették Varsóban a 40.000 hősi halált halt*

zsidó partizán küzdelméit!

A Vörös Hadsereg varsói bevonulása napján — ha nem is testi művoltukban — feltámadtak tömegsírjaikból a varsói zsidó partizánok, akiknek fegyverragadó példája nyomán az 1943-as és 1944-es esztendőkből sok-sok partizán támadt a világ minden részén ama bátorlelkű férfiak, nők és ifjak közül, akik *többré becsülték a hősi halált a gyáva életnél!*

KOMMENTÁR NÉLKÜL írtatjuk be *Matuszewski* longyel propaganda-miniszternek a varsói gettó-lázadás évfordulóján mondott beszédéből a következő mondatokat:

— A faszizmus és az antiszemitizmus ugyanannak a jelenségnek két megnyilvánulási formája. *Félmunkái végződnek tehát, ha csak a faszizmus irlandánk ki, de az antiszemitizmus meghagyjuk, hogy kiirtjuk az antiszemitizmust is, mert tudjuk, hogy ameddig antiszemitizmus van, nincs demokrácia és nincs béke...*

A PÉCSI EGYETEM TANÁCSA elrendelte, hogy *gyalulják le a tantermek padjairól az éktelen faszizma és antiszemita bekarcolásokat és felirásokat.*

Helyes! Ez is valami. Ez is — mondjuk — fél-megoldás. Az *egész-megoldás az lesz, ha sikerül majd a telkekről is legyalulni a faszizma és antiszemita mértelyt!*

ENDRE LÁSZLÓ EGYIK LEGJOBB BARÁTJA, dr. Buda István, volt onyingi főbíró állott e héten a veszprémi Népbíróság előtt, büncselekmények egész sorával vádolva.

A volt onyingi főbíró a zsidók deportálása alkalmából, a többi között, ezeket mondotta a csendőröknek:

— *Gondoskodjatok arról, hogy egy zsidó se térjen vissza, mert ha néhány zsidó mégis visszajönne, megölnék mindenkit!*

A csendőrök ugyan gondoskodni kívántak Enyingen is, másutt is arról, hogy lehetőleg egy zsidó se térjen vissza, de néhány zsidó — néhány „lábonjáró osoda” — mégis visszajött. És... *ezek az elképzelhetetlenül sokat*

szenvedett, pokolian megkínzott zsidók senkit sem bántottak. A bűntörök megbüntetését — mint dr. Buda István fő-leccmester esetében is kiérdült — a Népbíróságokra bízta.

Nem volt még talán sohasem a történelemben meggyötört és megalázott embercsoport, amely annyira tartózkodott volna a bosszu és az önbíráskodás minden fajtajától, mint a magyar zsidóság!

Budapestén járt külföldi újságírók megállapították, hogy egészen egyedülálló jelenség zajlott le a magyar fővárosban, amikor — a gettó felszabadulása után — a meggyalázott és kiéheztetett zsidók *önfegyelmelzen és meglepő nyugalommal tödultak ki az utcákra. Egyetlen nyilatást sem kötöttek fel a lámpavasra és egyetlen kínzójukat sem bántalmazták. Péter Milotay István valaha arról beszélt, hogy — ha elbuknék a faszizma rendszer — a zsidók koponyákkal köveznék ki az Andrassy-utat.*

Nos, a magyar zsidóság azokban az első napokban, amikor érelhő lett volna a felkorbácsolt indulatok szabad vilárvízára, sem önbíráskodott. *A Törvény, a Jog és az Igazság szelleme azt diktálta, hogy az élet két földmura tartozik: a Népbíróságra és a Történelemre!*

A „**NEMZETKÖZI GETTÓ**” rendőrpáncsnokát — mint a napilapokban olvassuk — őrizetbe vették közbiztonsági szerveink, amelyek egyre több terhelő adatot találtak a „természetesen” sokáig ártatlan gettó-főnök ellen.

Nem csodálkozunk azon, hogy a volt rendőrpáncsnok ártatlannak vallja magát! *Megszoktuk az ilyesmít! Ferenczytől Borbélyig, a hírhedt csendőr-szadistától a „Virradat” hírhedt szerkesztőjéig, mind egyikünknak van egy-két alibi-zsidója, akik megmentett és akinek a megmentésére most unos-untalan hivatkozik! Arról persze egyik sem akar beszélni, hogy mennyi embert taszított a pusztulásba, vagy — legjobb esetben — mennyi embert engedett elpusztítani!*

Az ugynevezett „nemzetközi gettó”-ról, azt hisszük, köztudomásu, hogy permanens tömeggyilkosságok színhelye volt. *A különböző „védeft házak”-ból éjszakáról-*

éjszakára újabb és újabb embertranszportokat hajtottak a Dunába!

Mind ezekről nyilván a „nemzetközi gettó” rendőrpáncsnoka is tudott! *Ha pedig tudott ezekről és nem állott módjában meggátolni a szörnyűségeket, akkor lemondhalott volna!*

Aki mindvégig kitartott és megmaradt a posztján, az kétségtelenül „falazott” a nyilatásoknak és felelősséggel tartozik szerepéért!

(SÓSI)

Groszmann Zsigmond főrabbi halálának első évfordulója

Ijjar 18-án, az elmúlt vasárnap volt dr. Groszmann Zsigmond pesti főrabbi halálának első évfordulója. Korá reggeltől kegyeletes érzéssel keresték fel sírhelyét a rákoskeresztúri temetőben tisztelői, hívei és tanítványai. Sírhelyén megjelentek a Pesti Rabbiság tagjai s az epelékünnepség keretében dr. Salgó László rabbi mondott imát. A dohányutcai templomban emlékeztetés volt, amelyen *Abrahámsoln* Manó főkántor gyászéneke után dr. Kalona József rabbi mondta el gyászimáját.

Keressük két deportált fiunkat!

Hoffmann Emil

született 1923 Sopron,

Hoffmann Erich

született 1927 Sopron.

KISTARCSÁRÓL 1944 július 19-én BIRKENAUBA vitték mindkettőt, ott a *Kleidungs-kammerban* dolgoztak. 1944 október 26-án ORANIENBURGBA, onnan SACHSENHAUSENBA és állítólag innen KAUFERINGRE, a 11-es blokkba kerültek. Kétségbeesett szülei könyörögnek, aki tud róluk, értesítsen. Minden költséget szívesen megtérülünk.

HOFFMANN Dávid, Budapest, VI., Paulai Éde-u. 67.

KERESEM

szv. Sajtí Józsefné szül. Juszt Olga,

kit 1944 november elején a *Ke-loncházból* a *szepetci templomban* vitték. Szíves értesítést kér: **JUSZT ARMIN**, Szondi-u. 66.

Száz esküvő a pesti templomokban

Száz pár állott oltár elé Lag bo-Aumer napján, az elmúlt vasárnapon, a pesti hitközség templomaiban, hogy örök hűséget fogadjanak egymásnak. Száz pár fölé emelkedett áldó papi kéz, száz pár indult el a templomokból új élet felé. Száz új zsidó család alapkövét rakták le ezen a napon, száz új zsidó otthon létesült Pesten ezen az örömnappal.

A kora délelőtti óráktól a késő délutáni órákig zengett az orgona a dohányúcai főtemplomban, csengett a kántorok hangja a központi és körzeti templomokban és felhangzott negyedóránként a jegyesek előtt az ősi üdvözlés: „Bóruich hábó“. Százszor szállt a papi ajakról a biztató reményfakasztó Ige, biztatás, a hit erősítése és a boldogság ígérete. Ott állottak az ősi esküvelési mennyezet alatt a jegyesek: sokan közülük deportálásból, messze idegenből, a szenvedések útjáról tértek haza. Nem egy közöttük az elmúlt idők viharában vesztette el életét párját, de az örök zsidó optimizmus jegyében újra keresi boldogságát. Új életet kezdenek, céljuk tiszta zsidó családi élet, amelytől Isten áldása kísér. Könny csalog a szemekben. Vajjon a tiszta öröm könnyei-e ezek? Bizony nem mindig, sokszor a fájdalom is beleszólt az örömbe. Szomorú emlékek, fájdalmas múlt zaklatja a szívüket. Alig van esküvő, ahol a szülők a párok mögött állnának, nem egy esküvőn senki sem áll a jegyesek mellett övük közül...

A zsidó házasság ma több mint magánügy, nem csak egy-egy család boldogságkeresése, hanem a zsidó jövő kérdése. Vasárnap a pesti templomokban meg a városi többi hitközségek templomaiban Isten előtt új házasságok hosszú sora jelent meg és az ősi áldással elindult, hogy építsen a romok felett. Ez a tavaszi vasárnap új zsidó otthonokat hozott elpusztított otthonok helyett, új zsidó családok számára nyitott kaput a szebb jövő felé... Az örök zsidó újjászületés csodája valósult így. Százerek elmulását sirattuk és siratjuk, de az élet megy tovább a maga útján és győz a pusztítás világa felett...

EISENBERG TIVADAR
hitk. anyakönyvvezető

Nyiregyházi levél a zsidókról és a gentrykről

Nyiregyháza, május hónap.

A nyiregyházi gettóval Andre László nem volt megelégedve: tulkényelmesnek és enyhének találta. Ezért elrendelte, hogy a legrövidebb időn belül Nyirjesre és Harangodra, — két elátkozott puszta, — telepítsék ki a zsidókat. A parancsot végrehajtották, ami természetesen felesleges buzgalom volt, mert néhány nappalva már Birkenauban hurcolták Nyiregyházának és környékének zsidóságát, mintegy tizenötezer embert. Ebből hét-ezeröt száz zsidó lélek esett Nyiregyházára. Eddig ezer zsidó férfi és nő tért vissza, de nem Birkenauból, hanem legnagyobb részben munkaszolgálatból és a fővárosból. A német haláltáborokból inkább lányok menekültek meg. Ötszázra becsülik azoknak a zsidóknak a számát, akik nem érezték magukat a vidéken biztonságban s ezért beköltöztek Nyiregyházára.

A zsidó elemi népiskolában a németek bevonulása előtt 400 gyermek volt tizenkét tanítóval. Életben maradt 10 gyermek és 1 tanító. Régen statusquo és orthodox hitközség volt Nyiregyházán, jelenleg minden zsidó az orthodox hitközség tagja, de már hallatszanak olyan vélemények is, hogy újból meg kell szervezni a statusquo hitközséget is. Ezt a tervet a többség azzal torkolja le: Nem lehet ebből semmi, hiszen igen sokan ki akarnak vándorolni.

Kitérés tavaly óta nem volt. Erdemes részletesen elemezni azt a különleges viszonyt, amely a szabolesi gentry és a felszabadított zsidóság között észlelhető.

A zsidó állam hitvallói azt mondják: van zsidókérdés; a magyar demokrácia balszárnya ennek az állításnak a jogosságát kétségbevonja. Azt azonban mindkét félnek tudomásul kell vennie, zsidógyűlölet aztán van, még pedig igen nagy. Ha valaki ezt vitatná, sétálgasson Nyiregyházán, beszélgessen a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből származó egyénekkel s aztán megállapíthatja: ha az egész országban ilyen fenemőd gyűlölik a zsidókat, akkor nagy baj van, mert itt aztán kibújik a szeg a zsákból s lecsuszik az álarc a sánda mérsáros képről. Szakadatlanul s egy tibeti láma imaképeinek egyhangúságával suttogják, beszélnek, or-

ditják és üvölik: a zsidók az okai mindennek; hogy rossz a pénz, hogy jövátételt kell fizetni, hogy vissza kell adni az elorzott holmikat, hogy kivándorolnak éppen most, hogy itt maradnak, beülnek az állami és városi állásokba. Különösen az utóbbi miatt gyűlölik a zsidókat a szabolesi gentryk.

Szórványosan ugyanis előfordul, hogy a demokratikus pártok, tagjaik közül, zsidókat is beküldenek a hivatalokba. Nem is kell talán külön megemlítenünk, hogy ilyen esetekben a zsidó tag, nem a zsidóság, hanem országos párt érdekeit képviseli mindenekelőtt, sőt, nem egyszer kinaöntottan a zsidóság rovására is.

A szabolesi gentry, akit nem igazoltak, mert csak nemrég jött vissza Bajorországból s annak idején a Vörös Hadsereg közeledtére elhagyta hivatalát, — azonban mindezt nem veszi figyelembe. Magatartását a zsidósággal szemben egyéni sérelme és osztályának érdekei szabják meg. Ő csak azt látja, hogy abban a hivatalban, amely nemrég még mint családi örökség szállott reá, most munkások és zsidók ülnek. A munkáság ellen nyílt támadást — ez a földjét és hivatalát vesztett fasizta gentry — nem mer indítani. Ezért az elvesztett társadalmi és politikai hatalom miatti düllüket ott vezelik te, ahol a legkönnyebb: a zsidóság irányában. A zsidógyűlölet mézes madzagával akarják a demokrácia tartalék hadseregét, a vidéki dolgozó tömegeket, a reakció, a fasizmus tartalékjává átalakítani.

Ezen a téren Nyiregyházán már elég figyelemreméltó eredményeket értek el. Az elmúlt hetekben például a demokratikus pártok helyi vezetői közös határozatot hoztak, amelyben felszólították az elhurcolásból hazatért zsidókat, hogy hűségeiket és ingóságait, amennyiben azok távollétében valakinek a birtokába kerültek, ne igényeljék vissza. Néhány nappal ezelőtt a Joint-csoportok akarta egy csoport lefoglalni. A Joint kirendeltségének a határozott fellépése akadályozta meg azt, hogy ez sikerülhessen.

A nyiregyházi zsidó életet legjobban az jelképezi, hogy dr. Bernstein Béla gyönyörű, hatalmas temploma romokban

hever. A helyi lakosság tudtával és helyeslésével röpitették a levegőbe a menekülő német csapatok. Most a falak között kecskék mekegnek, kőbor kutya ütik fel éjjeli tanyájukat. Akik imádkoztak benne, azokat kiirtották. Csak kevesen tértek vissza. De a gentryk ezt is sokallják: Sugnak, bugnak: készülnek — mind azt mondják „A nagy leszámolásra“, amelynek — szerintük, —

Birkenau csak jámbor előjátéka volt. De szerencsére — a demokrácia mai Magyarországon nekik már nem lehet és nem is lesz döntő szavuk. Még egyszer nem ismételtetik meg a Sztójai—Szálasi rezsim segítségével elkövetett genociditásokat. Csak sugjanak-bugjanak tehát, a „birkenau előjáték“ számukra könnyen végzetes szomorujátékká alakulhat át...

GERVAI SÁNDOR

FIGYELEM DEPORTÁLTAK!

Keresem feleségemet,

Havas Ferencné

szül. Braun Ilkát,

ki Bergen-Deizenben, a 24-es barakkban volt és felszabadulásakor ugyancsak körhözba került. Hímat!

Havas Pált

musz., szül. 1921, ki felszabadulás előtt Muuthausenben vagy Günskirchenben volt. A Vörös-marty-utcai Skót-iskolából vittek el, november végén. Ki bármit tud rólok, könyörgöm, értesítsék HAVAS FERENCET, VIII., Ozei-ut 36.

KERESÉK Witter Erzsébet

kb. 5 éves gyermek hozzátartozóit. A kislány a Bácska-utcai gyermekotthonban volt a felszabadulás után és valószínűleg a Délvidékről került oda. Zsidó Világkongresszus Statisztikai és Tudakozó Hivatala, Budapest, Wekerle Sándor-utca 7.

KI TUD

Lebovits Áronné

Katz Juditról

szül. 1916, dunaszerdahelyi 16-rabbi leánya, férje Csap-i rabbi volt. Pestről AUSCHWITZBA, onnan két hónap múlva tovább vittek. Kislányukat Pesten hagyta. Ugyancsak öccséről,

Katz Dávidról

szül. 1920. Köszegi munkászsidó-színélő volt. Utóljára 1945 február 8-án látták Szombathelyen, amikor a németeknek átadták. Aki hírrel tud rólok, vagy azt, hogy hol és mikor haltak meg, értesítsen bátyjokat: KATZ JOZSEF rabbi, Mikó, vagy LÉBOVITS JAKAB rabbi, Budapest, Dob-m. 18. II. em. Költészet háza 20. szobával megírtam.

Keresem egyetlen hímat!

Dorn György

munkaszolgálatot, akik 1942 májusban Bó 25-én vittek el Pestől szentkeresztre. Azóta nem adták életjelet magáról. Kérve-kérem, ha valaki visszatért a szabadságra, hogy értesítsen! Dorn Béla és Dorn Piroška nevére 6 kiskövetségbe, Sáp-m. 12. legutóbbi azóta kezdte.

HOGY TÖRTÉNT?

XXIII.

Az auschwitzi jegyzőkönyv folytatása

Pénz és csereüzlet az SS legényekkel

A „Sonderkommando“-nál így beállott változás folytán elvesztették közvetlen kapcsolatukat ehhez a „munkahelyhez“, mely különösen az ellátásukat befolyásolta hátrányosan. A nyirfaerdőbe érkezett transzportok — még ha esomagtájkákat Auschwitzban is kellett hagyniok — nagy összegben hozták magukkal pénzt idegen valutában, főképpen papír- és aranydollárokat, töménytelen mennyiségű aranyat és drágakövet, továbbá élelmiszert is. Ha az élelmiszereket be is kellett szolgáltatni, eke-rüheletlen volt, hogy sok értéktárgy (főképpen aranydollár) az elgázosítottak ruháinak át-átvizsgálásánál ne kerüljön az ott dolgozó fiúk kezébe, illetve zsebébe. Ily módon lényeges anyagi eszköz került a táborba, aminekivül sok élelmiszert is. Péntéért a táborban természetesen hivatalosan semmit sem lehetett vásárolni, azonban az SS legényekkel és egyéb polgári munkásokkal, — akik különböző szakmunkáknál voltak a tábor bellerületén s így módjukban állott kevés élelmiszert és cigarettát a táborba csempészni — üzletet lehetett kötni. Az árak természetesen a körülményekhez képest rendkívül magasak voltak. Néhány száz cigarettáért egy 20 dolláros aranyérmét fizettek. Azonkívül a cserékereskedelem is virágzott. A drágaság azonban nem játszott szerepet, pénzünk volt, amennyit csak kellett. Ruhadarabokat is kaptunk a „Sonderkommando“ utján. Rongyainkat idővel az elgázosítottak jó ruháival cserélhettük ki. A kabát, amit most viseltek, például egy holland zsidóé volt. A kabát helyében valóban egy amerikai szabó cége van feltüntetve.

A „Sonderkommando“ legénysége elkülönítve lakott. Már csak a tőlük klárado förtelmes bizt miatt sem érintkezhetünk velük. Mindig piszkosak, lerongyoltak voltak, teljesen elvadultak, brutálisak és erőszakosak lettek. Előfordult — ami különösen a többi fogolynál sem ment ritkaságszámba, — hogy egyik a másikat egyszerűen agyonverte. Egy fogoly agyonverése nem volt vétség. Egyszerűen regisztrálták, hogy ilyen és ilyen számú fogoly meghalt, hogy milyen uton állott be a halál, az teljesen mellékes volt. Egy ízben jelen voltam, amikor egy fiatal Jossel nevű lengyel zsidó egy SS legénynek magyarázta, a „szakkerü“ gyilkolást és ezt hemutalva egy zsidót pusztán kézzel minden foglyat használatá nélkül meggyilkolt.

A lengyel gettók rendszeres kiirtása

A 80.000 számu fogolyszám között kezdődik a lengyel gettók szisztematikus kiirtása.

Kb. 80.000—85.000, kb. 5000 zsidó különböző lengyel gettóból, ezek között Błajawa, Łomża, Maków, Grodno, Zichonow, Białystok szerepelt. 39 napon keresztül szakadatlanul érkeztek transzportok. Csak ötzetret utaltak a táborba, a többit azonnal elgázosították. A „Sonderkommando“ lazasan dolgozott két csoportban 24 óra keresztül. Az elgázosítást és elégetést alig győzték. Minden túlzás nélkül feltehető, hogy ezekből a transzportokból elgázosítottak száma 80—90.000 körül van. Ezek a transzportok különösen sok pénzt, valutát és drágakövet hoztak magukkal.

Kb. 85.000—92.000. 6000 zsidó Grodnotól, Białystokból és Krakóból, továbbá 1000 árja lengyel. A zsidó transzportok túlnyomó része egyenesen a nyirfaerdőbe került. Naponta átlag 4900 zsidót kergettek a gázkamrába. 1943 január közepén három, egyenként 2000 lelkel számláló transzport érkezett Theresienstadtból. E transzportoknak a jelzése: „CU“, „CR“, „R“ előttünk ismeretlen volt. E jelzések valamennyi csomagban szerepeltek. E 6009 személyből csak 600 férfit és 300 nőt utaltak a táborba, a többit elgázosították.

Kb. 90.000—100.000. 1943 január végén, nagy hollandiai és francia zsidó transzportok érkeztek. Csak egy töredékük került a táborba.

Kb. 100.000—102.000. 1943 februárjában 2000 lengyel árja, főképpen értelmiségi érkezett.

Kb. 102.000—103.000. 700 árja cseh. Ebből a transzportból életben maradtak később Buchenwaldba irányították.

Kb. 103.000—108.000. 3600 francia és holland zsidó, valamint 2000 lengyel árja. 1943 februárjában naponta átlag két transzport érkezett lengyel, francia, s holland zsidókkal, akiknek legnagyobb részét — anélkül, hogy még egy töredéket is a táborba utaltak volna, — elgázosították. Ebben a hónapban az elgázosítottak száma kb. 90 ezerre tehető.

Új krematórium és gázkamra Birkenauban

1943 februárjában nyílt meg az újonnan épített krematórium és gázkamra Birkenauban. Az elgázosítást és hullaégetést a nyirfaerdőben beszűkítették és ezektől csak a 4 új, erre a célra épült krematóriumban

végezték. A nyirfaerdőben levő nagy árkot befedték, a telepet egyengétték. A hamut már ez előtt is a Hamansoe nevű mezőgazdasági telepen mint trágyát értékesítették, úgy, hogy már alig van nyoma az itt lejátszódott tömeggyilkosságnak.

Ezidő szerint Birkenauban négy krematórium van üzemben. Két nagyobb I. és II. mintájú és két kisebb III. és IV. mintájú. Az I. és II. mintájú krematóriumok három részből állanak:

- kemencék,
- csarnok,
- gázkamra.

A kemencék közepéből magas kémény nyúlik ki. Körülötte kilenc kemence van építve, egyenként négy nyílással. Mindegyik nyílás három normális hullát fogad be, amelyeket máfél óra belüli hamuvá éget. A kemencék befogadóképessége tehát napi 2000 hulla. Mellette van a nagy előkészítő csarnok, amely úgy készült, hogy egy fűrdő csarnokának benyomását kéltse. A csarnok 2000 személy befogadására alkalmas és akarta ugyanilyen városarunk van kiépítve. Innen ajtó vezet a néhány lépcsővel mélyebben fekvő igen hosszú és szűk gázkamrába. A gázkamra falaira látszólagos tussolók vannak szerelve, úgyhogy a kamra egy órási mosdóterem benyomását kelti. A kamra lapos tetején három, szelepek által tökéletesen elzárható ablak van. A gázkamrából a kemencékhez a csarnokon keresztül alápár vezet. Az elgázosítás úgy történik, hogy az áldozatokat a B) csarnokba vezetik, ahol azt mondják nekik, hogy fűrdőbe mennek. Itt levetkőznek és abban a pillanatban, hogy valóban fűrdőbe mennek, megerősítésként, két fehér köpenybe öltöztetett férfi egy-egy türelkedő és szappant oszt ki közöttük. Ezután beszorítják őket a gázkamrába. 2000 személy anynyira megölti a kamrát, hogy ezek csak egyenesen állhatnak benne. Hogy ezt a tömeget a kamrába beszorítsák, gyakran belönek és így a kamrában lévőket előremenedésre serkentik. Mikor mindnyájan a kamrában vannak, az ajtót kívülről lezárják. Egy kis ideig várnak, nyilván azért, hogy a kamra hőmérséklete egy bizonyos fokra emelkedjék. Aztán gázárcos SS legények a tetőre mennek, az ablakszelepeket ki-nyitják és pléh dobozokból egy porszűrő preparátumot dob-nyak a zsidókra. A pléhdobozokon „Cyklon zur Schädlingbekämpfung“ olvasható és egy hamburgi gyár jegye olvasható rajta.

Három perc múlva mindenki halott

Nyilvánvalóan clánpreparátumot tartalmaznak, mely bizonyos foknál elgázosodik. Három perc elmulásával a kamrában mindenki halott. Eddig nem akadt senki, aki a kamra kinyitása után életjeleit adott volna, ami az ezeltől primitív eljárásnál a nyirfaerdőben nem volt ritkaság. A kamra kinyitása után szellőztetnek és a „Sonderkommando“ a hullákat lapos kocsiban a kemencékhez szállítja, ahol elégetik őket. A másik két krematórium nagyjából ugyanilyen rendszer szerint dolgozik, a teljesítőképességük azonban csak felannyi. A négy krematórium összteljesítőképessége tehát naponta 6000 elgázosítás és elégetés.

Elvhen csak zsidókat gázoltanak el, árjaikat csak kivételesen. Ezeket rendszerint együttövéssel semmisítették meg. A krematóriumok üzembehelyezése előtt ezt a nyílt erdőben végezték, ahol a hullákat azután a gázkamrába elégették. Később a krematórium csarnokában, amelyet erre a célra külön berendezéssel szereltek fel, turkolóvász által gyilkolták meg.

Az első krematóriumnak 1943 márciusának elején való felavatásakor, amikor is 8000 krakkói zsidót gázosítottak és elégették el, előkelő „vendégek“ érkeztek Berlinből, magasrangú tisztok és polgári személyiségek. A krematórium teljesítésével nagyon meg voltak elégedve és szorgalmasan használták a gázkamra ajtajára szerelt kémlelőlyukat. Az új „üzemről“ nagyra elismerően nyilatkoztak.

MUNKÁCSI ERNŐ

(Folytatjuk)

Fenákel Jánosné

orth. kóser baromfi és halakereskedése.

Dob-u. 10. sz. alatt újból megnyílt

Naponta friss, helybeli vadászbaromfi, élelmiszer, kóseran ut. régi s új bevétel támogatást.

HIVJON! JÖJJÖN!

Veszek: férfi és nő ruhát, fehérneműt, szőrmekabátokat, kiegészítő, porcellánt.

PETŐFI SÁNDOR-U. 2. (Áltárban) és KRISZTINA-KÖRUT. 110. GERSTL—MAJORSOL

Megbízható orth. kóser, BOR sajít termékek olcsó árban, nagyban és kicsinyben kapható. Gűk Már, VIII. Kan-u. 11.

Szőrmét

legjobb minőségben, legolcsóbban

Gewürz sücsnél

IV. Kossuth Lajos-utca 15. tel. emelet. Alakítások legújabb modellek szerint.

Leleplezték Sós Ármín síremlékét

Vasárnap délután avatták fel a farkasréti zsidó temetőben Sós Ármín vasúti vezérigazgató és hitvese, született Percel Rózi síremlékét. A német megszállás idején elpusztult országos tekintélyű közlekedési és gazdasági szakértőnek, a világvárosi jellegű Budapest egyik nagynevű fejlesztőjének és öngyilkossá lett hitvesének most adta meg a végtisztességet a magyar közélet és a magyar zsidóság. Budapest polgármesterét dr. Galner Ferenc tanácsnok, a BSZERT és a HÉV igazgatóságát dr. Szemere János vezérigazgató, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodáját dr. Szemere Samu, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a pesti hitközséget Demónkos Miksa ügyvezető, a budai hitközséget dr. Csobádi Samu elnök, Heller Imre és Székely Dezső alelnökök, a Budai Chevra Kadisa dr. Bálint Béla elnök, a Budai Menházegyesületet pedig Breszlauer László alelnök képviselle nagyobb küldöttségek élén. Az érkező deputációkat Szeffer László főtitkár fogadta.

A templomi énekhar és Sirota Sándor főkapitány szívbemarkoló gyásznéke után dr. Beneschofsky Imre budai főrabbi lépett a szószékre, hogy elbucsuzzék a főváros nagy „éptőinek” egyikétől, aki munkásságával maradandó nyomot hagyott Budapest életében. Megrajzolta Sós Ármín és felesége emberi portiróját, azt a szépségkultuszt, harmóniát és kultúrát, ami otthonukat anynyira jellemzte. Végül rámutatott arra, hogy Sós Ármín a legnehezebb időkben állott oda harcolni felekezetiünk üldözött tagjaiért.

Dr. Hevesi Ferenc pesti főrabbi, tábori lelkes-vezérőrnagy, mint a Sós-család régi barátja, avatta fel a síremlékét. Arról az igazi emberségről beszélt, amely Sós Ármín és feleségét teljesen áthatotta és amelyet mindenki érzett, aki házuk küszöbét állta. Ezt az igazi emberséget hagyják örökül fiúkra, akinek letartóztatását nem tudták túlélni. Sós Ármín szíve meghasadt, felesége pedig öngyilkos lett.

Dr. Csobádi Samu, a budai hitközség elnöke tetemrehívta a síremlék mellől azokat a brigantákat, akik onnyi ártatlan embert gyilkoltak meg, vagy üldöztek a halálba.

Dr. Bálint Béla, a Budai Chevra Kadisa elnöke, átvette a síremlékét, amelynek gondozását a budai zsidóság örök kötelességének tartja.

Dembitz Gyula elnökgazdáló a régi barátok megrázd bucsuját tolmácsolta, Bicskei Jenő műszaki főtanácsos pedig Sós Ármín egykori munkatársainak és tisztviselőinek üzenetét hozta elő.

Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine

Magyarországi Képviselete, Statisztikai és Tudakozó Hivatalának, (Budapest, V., Wekerle-Sándor-u. 7.) közleményei.

Az alant felsorolt személyek részéről külföldről levél, vagy üzenet érkezett. Kérünk mindenkit, aki nevezetésekről felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunkkal (V., Wekerle-Sándor-u. 7., Tel.: 186-099.) szemhat és vasárnap kivételével, d. e. 0-1 óra között.

A címzett neve, külföldi lakása, kereső:

- Hargányi Erzsébet, Kassa, National Council of Jewish Women Inc. New-York.
 Harsányi Imréné, sz. Lazarovits Hermin, Kassa, National Council of Jewish Women Inc. New-York.
 Neuhinger Edit, Szatmár, National Council of Jewish Women Inc. New-York.
 Neuhager Dávidné, sz. Leichtig Johanna, Szatmár, National Council of Jewish Women Inc. New-York.
 Grünfeld Lujza, Marton Stern, USA.
 Herkovics Hona, sz. 1902 Szatmár, Marton Stern, USA.
 Friedmann Hona, sz. 1925 Felsőversmadr Max Mermelstein, Philadelphia.
 Adler Irén, sz. 1910 Puszlados, Johaa and Herman Spitzer, New-York.
 Iszler Etel, sz. 1918 Visocrosi, Ben Igher, New-York.
 Grünstein Magda, sz. 1928 Tiszasszászfalu National Council of Jewish Women Inc. New-York.
 Kanánné, Berger Ibi, Louis Berger, USA.
 Grün Lajos, László Gyula, New-York.
 Fia Péter, Sarah Selmon, Cleveland.
 Schächter Mayer vagy Schächter, Budapest, Haber Berta, Tel-Aviv.
 Halberstam Dávid, Budapest, Dvora Wachtel, Jeruzsálem.
 Goldberg Jákob, 58 éves, Goldberg Jichach, Palesztina.
 Zsirey Irén, Arély Arjeh, Haifa Merj Ela, Várkonyi Sára, Tel-Aviv.
 Krauss Katona Jenő, Orovan Irén, New-York.
 Platér Vilmosné, Orovan Irén, New-York.
 Kiss Lajosné, sz. Grossmann Erlia, Grossmann Imre, New-York.
 Almán Pál és családja, Bpest, VI., Teréz-körút 29., Stanzani Mária, Bologna.
 Wiesel Imréné, Bpest, Szent István-körút, Feigelstock, Palesztina.
 Kohn Eduard, Jaul, Palesztina.
 Pollák Márton, Auschwitzban volt, P. M. 106/2. Keresi: Rosenfeld Bernát, Tel-Aviv.
 Taloud Ignác, Budapest, Garay-u. P. M. 107/9. Keresi: Haber Izidor, USA.
 Schwarz Gyula, 1883, Verebély, Buchenwald mellett, P. M. 95/1. Keresi: Berger Miklós, Rio de Janeiro.
 Kalmánné, Schwartz Katalin, 1920, Budapest, Buchenwald mellett, P. M. 95/2. Keresi: Berger Miklós, Rio de Janeiro.
 Beck Andor és Eiri, Budapest, P. M. 95/3. Keresi: Rosenfeld Olga, Firenze.
 Vadász József, P. M. 95/4.
 Dr. Kaeska Miklós, orvos, Havasmező, P. M. 95/5.
 Frank Sándorné, 43 é. P. M. 94/1.
 Wirs Hona, 1935 P. M. 94/2.
 Schwarz Miklós Tamás, 1937, Szombathely, P. M. 94/3.
 Neumanné, Hatz Anna, 1874, P. M. 94/4.
 Füller Miksa Benjamin, 1886, Baja, P. M. 94/5.
 Füller Miksáné, sz. Steiner Katalin, 1892. Baja, P. M. 94/6.
 Dr. Blasberger Vilmos, P. M. 94/7.
 Dr. Blasberger Vilmosné sz. Rosenstein Róza, P. M. 94/8.
 Blasberger Lilla, P. M. 94/9.
 Rosinger Agnes, 19 é. P. M. 94/10.
 Schwarz Zsuzsi, 15 é. Nagyvárad, P. M. 94/11.
 Kohn Edith, 1933, anyja: Lia, P. M. 94/12.
 Van Zalingen Marijke, 1932, Hollandia, P. M. 94/13.
 Hahn Lajosné, sz. Steppinger Róza, Budapest, P. O. II/k/1.
 Hahn Károly, P. O. II/k/2.
 Hahn Edith, P. O. II/k/3.
 Dr. Visontai Miklós, anyja Stern Irén, Ujpesti rakpart, P. O. II/k/4.
 Dr. Visontai György, vasnagykereső, r. t. ig. P. O. II/k/5.
 Pakeik Zelina (Charna v. puluski lengyel állampolgár), Budapest, P. E. II/p/1. Keresi: Noach Pakeik, Jeruzsálem.
 Weil György, 1923, Budapest, Budapest, Labor-Service, P. E. II/n/G. Keresi: Vadász Pál, Haifa.
 Dr. Deák Ernő, Budapest, P. E. II/n/8a. Keresi: Vadász Pál, Haifa.
 Gross Mózes, 1894, Barbasly, P. E. II/n/49. Keresi: Marmorstein József, Jeruzsálem.
 Hoeng Tamás, 1931, Nagyvárad, P. E. II/n/108. Keresi: Moskovic Dávid, New-York.
 Fehér Pálné, sz. Bálint Klára, 1905, Mohács, Budapest, Gábor Áron-u. 11, P. A. I/f/1. Keresi: Bálint Imre, Ausztrália.
 Neumann Róza, 1870, Csernyő, Budapest, P. L. II/f/8. Keresi: Katherine Franka, London.
 Müller László, 1904, Budapest, Budapest, P. L. II/f/12. Keresi: Katherine Franka, London.
 Abeles Róbert, 1906 vagy 1907, Budapest, Budapestről Buchenwaldba deportálva, P. L. II/f/19. Keresi: Elisabeth Duschnitz, New-York.
 Samuel Friedler, P. L. II/f/21. Keresi: Marie Löwenstein, London.

Két munkaszolgálatos veszteséglista

Szerkesztőségünkhez újabb két munkaszolgálatos veszteséglista érkezett. Az egyiknek küldője Rosenberg Hermann Endrő, a másikat Wildmann Tibor János (Bpest, VII., Dob-u. 55. Crászület) juttatta el hozzánk. A két lista közreadásával egyidejűleg felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy bővebb felvilágosításért forduljanak közvetlenül a temetőhöz.

Rosenberg Hermann listája még abban az időben készült, amikor a megnevezett Kmsz. századok a németek által megszállt területeken voltak.

(Sorrend: Név, utolsó lakhely, kor, Kmsz. szádszám, halálhelye és napja.)

Klein Jenő, Ujpest, 26 éves, 106/19, Cholm 1943 IV. 25., Fűrész Pál, Debrecen, 106/11, Cholm, 1943 IV. 27., Kovács László, Nagyszalonta, 43 éves 106/10, Cholm, 1943 VI. 3., Reichmann Jenő, Biharkeresztes, 106/10, Katonci, 1943. IV. 9., Mészáros Leib, Márnarozsnyó, 103/10, Bobrauyik, 1943. X. 19., Braun Imre, Szolnok, 106/10, Kobryn, 1943. III. 16., Weisz Sándor, Mándok, 106/68, Kobryn, 1943. III. 16., Stauber Abraham, Szurdokfalva, 106/10, Dolhbroddy, 1944. VII. 20., Weisz József, Kunhegyes, 106/11, Dolhbroddy, 1944. VII. 20., Hőng Miklós, Debrecen, 106/11, Dolhbroddy, 1944. VII. 20., Rubin Zoltán, 36/2. zlj. törzs, Jakabszállás, 1944. XI. 16.

Wildmann Tibor János veszteséglistája a harkai táborban volt 761/1. munkásszám tagjainak egy részéről szól: dr. Wagner György, Biró László, Kende Pál, Wilhelm Sándor, Filicz György, Sándor Géza, Murányi János, Kraut Tibor, Weisz László, Lenkei Béla, Halász Zoltán, Steiner István, Müller Imre, Weinberger Tibor, Wald Imre, Darvas Dezső, Léval Tibor, Eihenschütz (Monor), Engel György, Solymsai Ernő, dr. Freund János, Fejér István.

KERESÜK

Heller Istvánt,

szül. Baján 1901 aug. 20. Anyja neve: OBERBREIT RÓZA. Sámunkára bevonást 1944 október 6-án, majd ALBERTFALVÁBA, majd KISPESTI PORCELLÁNGYÁRBA vittek. Utóháza MOSONMAGYARÓVÁRRÓL itt november 21-23-án. Készenléti feladása és gyermekel könyörgőnek felvilágosításért, melyért jutalmat adok. HELLER ISTVÁNNE, Budapest, Népszínház-utca 17. II. 3.

KI TUD

Storch Dávid szücsmesterről,

köt 1945 november 28-án a józsefvárosi pályaudvaron vagonirozta és kőszegre vitték. Ki bármit tud róla, költsége megtérítés mellett értesítse feleségét. Károly-utca 47., II. 21.

„A demokratikus szellemről áthatott új hitközséget a munkás és dolgozó zsidók rétege fogja felépíteni”

Új rendszer a Jointra való rászorultság kérdésének elbírálásánál

A pesti izr. hitközség belső Erzsébetvárosi körzete május 19-én a Dohány-u. 76. szám alatt, a Szociáldemokrata Párti helyiségében, Vajna József elnök vezetésével ülést tartott, amelynek tárgysorozatán szerepelt a Joint működésével kapcsolatos külföldi segítő akció lebonyolítása, a kerületi tömb- és házmegbízottak testületének bevonásával.

A népes ülésen a megjelentek sorában ott voltak: dr. Földes István hitközségi elnökhelyettes, az Országos Zsidó Segítő Bizottság végrehajtó bizottságának tagja, *Demonkos* Miksa hitközségi ügyvezető, aki a Budapesti távollévő hitközségi elnököket képviselte, dr. Pásztor József igazgató, a Pártfogó Iroda ügyvezető főtitkára, *Vida* Miklós, a Debó elnöke, *Kertész* Emil, a VII. ker. előjáróhelyettese, dr. Grünfeld Hugó körzeti elnökhelyettes, Grünfeld Miksa, a szociális bizottság elnöke, dr. Váradi Jenő, a házbizalmi titkár, és sokan a körzet tisztikarából, valamint a tömb- és házmegbízottak.

A gyűlés egybehívásának az adott aktualitást, hogy Grünfeld Miksának, a körzet szociális osztálya vezetőjének kezdeményezésére a Joint elhatározta, hogy a segélyezési akció lebonyolításába bekapcsolja a kerület zsidó tömb- és házmegbízottjait. A Joint emez elhatározásának indítói között a következő elgondolások szerepeltek. Igen sok esetben előfordult, hogy olyanok is fordultak a Jointhoz segélyezésért, akik arra egyáltalán nem szorultak rá és ezáltal a valóban rászorultakat megpróbálták. A dolgot természeténél fogva a Jointnak nem áll rendelkezésére olyan apparátus, mely az illetők vagyoni helyzetéről tökéletes tájékoztatást tudott volna nyújtani s így nem szeliktálhatta kellőképpen. Ennek folytán sok panasz hangzott el. Ezt az állapotot most megszünteti a Joint azáltal, hogy a rászorultság kérdésének elbírálását a házmegbízottak feladatává teszi. Ezzel tehát, ha valaki bármilyen természetű segélyezést kér, kérvényét a házmegbízottnak adja át, aki megfelelő véleményezés után a tömbmegbízott-hoz továbbítja azt. A tömbmegbízott aztán a körzeti iroda útján a Jointhoz juttatja a kérvényt, ahol az ügyet két-három napon belül elintézik. Ezzel tehát egyáltalán meg is gyorsul az elintézés módja.

Dr. Váradi Jenő ismertette az összejevetel célját. *Hübsch* Alfréd titkárnak a körzet tevékenységéről szóló ismertetése után.

Dr. Földes István nagyhatású beszédében mutatott rá a körzeti munka szükségességére és

arra, hogy a körzetek erőssége és tagjainak szervezottsége tudja csak döntően befolyásolni a hitközség vezetésének legjobb irányelveit és célkitűzéseit. A szociális munka közé sorozta árva és aggok részére megfélemlítő intézmények létesítését, majd a propagatív áhángzatos avatási és jubiláris megnyilatkozások ellen emelte fel szavát. Ezzel szemben hangsúlyozta, hogy a demokratikus szellemről áthatott új hitközséget a munkás és a dolgozó zsidók rétege fogja felépíteni. A szociális elvek alapítékai a Szentírásból adódtak, abból merítették a szociálista elveiket, amelyek olvashatók a szoros helyszakszban a semita és jebel évi előírásából, mikor a Biblia megvédi a szegényt, a nincsteleneket és nem enged meg, hogy kizsákmányolás célját szolgáló földbirtokok szűlessenek. A zsidó nép alapkönyve hirdette először a jogegyenlőséget, a felebaráti szeretetet és hogy tiszteljük az idegent. Missziót nem végzünk, mi senkit sem hívunk és nem térítünk. Részt akarunk venni az építő munkában és szociális téren segíteni akarunk. Bizakodással tekint a zsidó munka jövője felé és a szociális munka végzésében segítségért vár a körzet intenzív munkájától. Majd ismertette az amerikai segélyakció rendeltetészerű előírásait és azokat az intenciókat, amelyeket a Joint a kizsákmányolás ellen a segélyező bizottságtól megkíván és amelynek végrehajtását, — ha megszorításokkal is — senki sem kifogásolhatja.

Demonkos Miksa ügyvezető tolmácsolta a távollévő elnök legjobb szerencsekívánatait a körzeti új munkaprogramhoz. Számos barátját ismeri fel itt, akikkel a gettó falain belül együttműködött. Hitfelekezeti tagjait nem kell demokráciára oktatói, mert ők már akkor küzdöttek ezen az eszmei irányvonalon, amikor a demokrácia hirdetése nem volt olyan divatos. Ma a hitközség számít a dolgozókra és azok lesznek a hitközség fenntartói és biztos pillérei. Ma még mindig az újjáépítés első fázisában vagyunk, szükségünk van segítségre és el akarjuk távolítani a közéletből azokat, akik oda nem valók, akik elhagyták a helyüket a zsidó sors legnehezebb idejében. Nem tudjuk, kik lesznek a hitközség vezetői, de azt tudjuk, hogy a közéletben legfontosabb a demokrácia. Részt akarunk venni a segítő munkában, de nemcsak kritikával. A segítő akció ma a zsidóság létalapja. Megállapítja, hogy a hitközség nem azonos a külföldi segélyakció lebonyolító szervével, annak ellenére, hogy a vezetőség néhány tagja részt

is vesz a segélyező akciók intézésében. Ha hibákat látnak, figyelmeztessenek lelkünknek és mi azon leszünk, hogy azok megszűnjenek. Isten áldását kéri a körzet munkájára.

Dr. Pásztor József igazgató rámutatott arra, hogy ez az ülésterem zsidó vér hullásáról is tud tanuskodni és nem is olyan régen ebben a teremben nyitott meg az első zsidó polgári könyvtára és innét indult ki a Pártfogó Iroda szociális munkája. A pesti hitközség kebelében működő körzeteket kell legalább annyira szervezethez juttatni, mint

amennyi a vidéki hitközségeknek jut. A budapesti zsidóságnak nincs mit szégyelnie magát, a budapesti zsidóság áldozatkészségéből jutott a budapesti zsidó intézmények fenntartására, a nyomorúság enyhítésére és jutott még a külföldről ide menekült zsidóság támogatására is. Most a magyar zsidóság szorul támogatásra. Részt kell venni a segítő tevékenységben, ismerni kell a segélyezés módját és mikéntjét. Részletesen ismerteti a segélyezési tevékenységet, annak minden ágazatát, amely most reorganizálás alatt áll és átszervezésül szolgál a karitatív munkára önként jelentkező körzeti tagoknak, ház- és tömbmegbízottaknak.

Az ülés további folyamán felszólaltak még: *Kertész* Emil ker. előjáróhelyettes, Grünfeld Miksa és *Székely* Jakab.

Széder Moszkvában

A Szovjet Hírszolgálati Iroda a „Zionist Review” című Londonban megjelenő lapnak arról számol be, hogy Ben Zion Goldberg a new-yorki jiddis napilapnak, a „Der Tog”-nak a szerkesztője a közelmúltban a Szovjetben járt és a Pészachot is Moszkvában töltötte. A moszkvai széderrel Goldberg a következőkben számol be:

A moszkvai zsidók számára a széder éppen olyan nagy esemény, mint a világ bármely más helyén. Sok család Livov meg, hogy náruk töltsön a széder-estét, azonban én Chabrutskynak, a moszkvai zsidó hitközség elnökének kérdésére, az ő házukat választottam, hogy ott töltsen legalább is az első széder-estét, ha nem is mind a ketten. S. Halkin, a költő feljött értem a szállodába és együtt mentünk Chabrutskéhoz.

— Ez az első széder a háború befejezése óta — mondja Halkin — és azok után, amikor Európában lóttam, nem tudok másra gondolni Pészach éjjelén, mint azokra az éhező, elesigázt és gyötört zsidókra, akik a gettóban és a náci táborokban azt suttogták egymásnak: „Ez a rabszolgaság kenyerere, amelyet ősapánk Egyiptom országában ettek... ebben az évben szolgák vagyunk és a jövő évben szabadok leszünk.” Igen, szabadok lettek ebben az esztendőben. Sokukat a halál szabadította meg a kínlódástól, másoknak a Vörös Hadsereg és a szövetséges haderők edtek lehetőséget új életre, hogy küzdjenek a fasiszmus maradványai ellen, amely még mindig burjánzik Európa különböző részeiben.

MEGHITT ARCOK

Későn érkezünk Chabrutskéhoz, mint ahogy otthon megszoktuk a késést, de ők kedvesen vártak ránk. Sok meghitt arcot láttunk aközött a harminc jelentős arc között, akik

körülültek a hosszú szobát. Jelen volt *Chava* Young, éppoly kedvesen és fiatalosan, mint mindig. Ott volt *Kassowitzky*, a kántor, akivel már találkoztam amerikai látogatás alkalmából, amikor is a Carnegie Hallban énekelt. Csatlózával együtt Oranzenzsgba menthült, ahonnan Közép-Azsiába telepítették és most a híriszi nagyopera énekes, de Oranzenzsg különböző zsidó templomaiban is gyakran énekel; ezen a Pészachon a moszkvai Lérusos zsinagógában tartott istentisztelet. Minthogy lengyel állampolgár, valószínűleg rövidesen visszafér Lengyelországba, de arra is van kilátás, hogy előzőleg meglátogassa családját és koncerteken fog énekelni Pa-lezsinában és Amerikában is. Ott volt továbbá *Peuzner* rabbi, aki a Zsidó Encyklopédia oroszországi szerkesztője volt és legutóbb tomski rabbi. Sok fiatalember is volt jelen, köztük a „Komzomolskaja Pravda” egyik külügyi munkálása. Résztvevő a vacsorán egy magas szőke énekesnő is: *Ina Markova*, a Nagy Operatársulat énekeske, aki épp most indul Európába, hogy éneklével szórakoztassa a Vörös Hadsereg Európában állomásozó katonáit. Zsidók voltak körül, akik oroszoknak látszóttak és tipikus moszkvai kiejtéssel beszéltek, akik a jiddist

F. M. 62050/945 sz. eng.
**konzerválásra
alkalmas ecetpótló**

12-szeres hígításhoz.

Dejor Sándor, Budapest, VII.,
Dohány-utca 27. Telefon 422-394.

is úgy beszéltek, mintha nemzsidó oroszok volnának, de mégis — Talimatot idéztek. A Széder atmoszférája meleg, barátságos és bensőséges volt.

NÉPI ÉNEKEK

Valóságos orthodox Széder volt ez, a közmosás szertartásával és az afikomom hagyományos elcsenesésével. A vacsora bőséges volt és az előirt szokásoknak megfelelő, de az orosz népi szokások hatása is érezhető volt. Clara Young népénekeket énekelt, Kussevitzky pedig népénekekből összeállított egyházi melódiákkal vegyített egyveleget. Szép, hatalmas és kifejező hangja van. Hajnali két óra elmúlt már, amikor hazaértem a Széderről; az ott-honi Széder és a világ minden Szédere járt az eszemben, az, hogy zsidónak lenni ugyanazt jelenti bárhol is a világon, hogy New-Yorkban ugyanúgy kérdezzük, mint Moszkvában az örök négy kérdést és válaszoljuk időtlen-időig ugyanazt.

Moszkvában izgatottan várták az istentiszteleti idő eljövését. Peszách első napján délelőtt 10 órakor kezdődött az istentisztelet és délután három órára fejeződött be. Meglehetősen nehézségekkel benyomultam az előcsarnokba. Sűrű embertömeg töltötte be a templomot, az Aron Kados-tól a bejárat lépcsőjéig. Mikrofonok közvetítették az Amud-tól és a Bimátót ki az előcsarnokig és az utcáig minden szót, ahol a zsidók mindkét gyalogjárót elaraszolva sütkéreztek a napfényben és figyelték a kántor szavát.

„MAN GIT SICH EN ÉJTZE“

Az egyik zsidó megszólalt: „Ai hat er e kol as der riach soll im némen.“ Bizalmasan hozzáfordultam és megkérdeztem: „Ma hétköznapi van. Hogyan szabadult el ennyi ember a munkájától, hogy eljöhessen a templomba?“ A zsidó rámnézett, intett és ezt mondta: „Man git sich en Éjtze.“ Egy másik zsidó még hozzátette: „Soll man azai wellen gein kavnen wi men ken gein davnen?“ És mindketten nevettek.

Fordította:

dr. Benoschofsky Ilona

A csornai temetőt

A nyilas korok teljesen felbontották a sírköveket nagyrésztben feljötték és összetörték. Helyi községi bizottság létesítésként megkezdte a renoválási munkákat egyedül véssémi, miérten felkérjük mindazokat, kiknek hozzátartozó a csornai temetőben nyugosznak, hogy helyreállítási költségekhez hozzájárulni szíveskedjenek.

A Csornai Aut. Orsz. Irt. Működés.

A HIAS budapesti hivatalának címváltozása

A „HIAS“ Hebrew Sheltering and Immigrant Aid Society budapesti hivatala, mely eddig „Hiceur“ néven volt ismert, irodáját Dorotya-utca 7. alól V. Géza-utca 3. földemelet 1. szám alá helyezte át.

Ezzel kapcsolatban közli a Hivatal nb. ügyfeleit, hogy május hó 25-től június hó 3-ig, az iroda átköltözködése miatt működését szünetelteti.

Az új hivatal helyiségekben június 3-tól, ugy a rokonkutatási szolgálat, mint a kivándorlókát védő szolgálat hétfőn, szerdán és pénteken 9 óráig tartja tárgyaló napjait.

A Hivatal kéri ügyfeleit a tárgyalási időbeosztás feltételű betartására, hogy így felesleges idővesztéségtől megkíméljék magukat, miután a Hivatal ezen előírásához kénytelen szigorúan ragaszkodni és ettől még kivétel sem tehető sem térhet el, hogy így biztosítani tudja ügyfelei érdekében azt a munkaidőt, mely az ügyek haladéktalan adminisztratív kezeléséhez és a külföldi testvérhivatalokkal való levelezéshez, valamint a hatóságokkal való tárgyalásához szükséges.

A Hivatal telefonszáma továbbra is változatlanul 183-346.

Székely Emil szászkeresztény 1862-1926

brillians, aranyat, ezüstöt, órák legdrágábbján veszt.

Columbiai kivándorlás

Kérjük mindazokat, akik Columbiában élő rokonaihoz kívánják kivándorolni, ebbeli szándékukat levéltárgy közöljék hivatalunkkal (HIAS, Budapest, V., Géza-utca 3.).

Szüleikhez, gyermekeikhez, férjéhez vagy feleségéhez kivándorlók ügyeiben a columbiai kormány nem kér bevándorlási biztosítékot, míg egyéb rokonok ügyeiben jelentős összegű bevándorlási biztosítékot kell feltételbe helyezni a columbiai rokonok.

Kérjük az érdekelteket, hogy levélbeli jelentkezéseiket a leg-sürgősebben juttassák el hivatalunkhoz, hogy beutazási engedélyeik megszerzése iránt a szükséges lépéseket mielőbb megtehessek.

„Hias“ Hebrew Sheltering and Immigrant Aid Society.

Kávéház, vendéglői berendezést

GYORSMÉRLEGEK, NATIONALKASSZÁH, IRÓGÉPEK,

vétel eladás.

Rebenfeld

Népszínház-utca 31

Külföldről keresik

A HIAS HEBREW SHELTERING AND IMMIGRANT AID SOCIETY budapesti hivatalánál keresik az alábbiakat. Nevezetesen jelentkezőnek, vagy bárki, aki tud róluk, jelentkezzen akár személyesen, akár írásban a HIAS hivatalában, V., Géza-u. 3. szám alatt, hétköznapokon délelőtt 9—1 óra között.

- A. 3209. Kohn Ferdinánd, Andrassy-ut 2. Keresi: Neigher Lajos, Tel-Aviv.
- A. 3226. Nathan Imre, Király-u. 6. Keresi: Nathan György, Petach Tikva.
- A. 3227. Neuhinger Etel, Petőfi Sándor-u. 41. Keresi: Neuhinger Ábrahám, Tel-Aviv.
- A. 3275. özv. Laudan Nándorné, Vörösmarty-u. 79. Keresi: Sperling Károly, Tel-Aviv.
- A. 3266. Fekete Jenő, Légrády Károly-u. 34. Keresi: Robert Eckstein, Kfar Szold.
- A. 3301. Kivovits Márton, Próféta-u. 9. Keresi: Kivovits Béla, Tel-Aviv.
- A. 3430. Csegezi Géza, Sziget-u. 39. Keresi: Biedermaun, Deggersheim.
- A. 3497. Brief Helén, Kresz Géza-u. 6. Keresi: Magdalena Czobel, Buenos-Aires.
- A. 3498. Rose Orustein Alice, József Attila-u. 1. Keresi: Magdalena Czobel, Buenos-Aires.
- A. 3532. Fried László, Tatra-u. 24. Keresi: Fried Alejandro, Buenos-Aires.
- A. 3674. Kozma Árpád, Tatra-u. 6. Keresi: Reitter Márta, Zürich.
- A. 3715. Komós Leó és Stefánia, Aulich-u. 7. Keresi: Vermes Géza, Cairo.
- A. 3722. Grober Béla, Wesselényi-u. 67. Keresi: Pogány, Páris.
- A. 4017. Bartos Alice, Váci-u. 55. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4020. Baron János, Páva-u. 37. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4029. Dr. Bán Anna, Visegrádi-u. 56. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4031. Balogh Emil, Trombitás-u. 8. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4046. Bajor Szerén, Régi Posta-u. 4. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4048. Beerman Adolf, Szt. István-park 17. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4061. Beyer Csálad, Csaba-u. 9. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4066. Elumenthal Lajos, Sándor-u. 17. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4079. Brandl Dániel, Andrassy-ut 67. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4083. Braun Gizella, Falk Miksa-u. 8. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4092. Bruniller László, Bércsés-u. 13. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4097. Csengeri Gyula, Tükör-utca 4. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4129. Drucker Géza, Pasaréti-ut 40. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4137. Enezi Endre, Pannonia-utca 19. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4159. Fehér Ida, Szt. István-körut 17. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4161. Feiksz Alfréd, Csaba-u. 3. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4186. Forró Pál, Karacsony-u. 9. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4190. Frankl Pál, Károly-krt. 8. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4207. Filst Erzsébet, Zápolya-u. 38. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4251. Dr. Goldmann Fülöp, Sándor-u. 17. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4283. Gyémánt Aladár, Mérleg-u. 2. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4299. Halpern Jenő, Andrassy-ut 67. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4308. Havas Sándor, Légrády Károly-u. 5. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4305. Hay Károly, Csáky-u. 70. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4328. Holzer István, Aggteleki-u. 4. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4376. Keller Benedict, Nyul-utca 3. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4383. Kende Zsigmond, Honvéd-u. 8. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4391. Kósz Imre, Alkotmány-utca 19. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4415. Kálmán József, Sziv-u. 83. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4422. Löffler Márkus, Tavasz-utca 14. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 4423. Löwinger Lajos, Falk Miksa-u. 8. Keresi: Palesztin Hivatal, Newyork.
- A. 32402/584. György Viktor, Nagyatádi Szabó-utca 21. Keresi: Larry György, USA.
- A. 32614/607. Grünfelder Matild, Akácfa-u. 34. Keresi: Ehel Vajda, N. Y.
- A. 32960/563. Keszenbaum Paula, Nyár-utca 9. Keresi: Sula Keszenbaum, USA.
- A. 34523/857. Dr. Pollák Jakab, Csengeri-utca 7. Keresi: Emerl Singer, Palesztina.
- A. 34538/858. Dr. Miklósa N., Erzsébet-körut 14. Keresi: Eugentroff, Palesztina.
- A. 1522/570. Hersch Sámuel, Nagyatádi Szabó-utca 37. Keresi: Hersch Armand, Róma.
- A. 33436/649. Vasher Rózi, Nagyatádi Szabó-utca 28. Keresi: Hüler, USA.
- A. 1774/853. Grünfeld Mózse, Wesselényi-utca 19. Keresi: Kálmán Izrah, Palesztina.

Egy svájci lap döbbenetes portréja

Karl Eichmannról,

HITLER zsidóügyi világbiztosáról,

akinek kedvenc olvasmánya — a zsidók halállistája volt

Egy svájci lap hosszabb cikk közöl Karl Eichmannról, akinek gyilkos-szerepét a magyar zsidóság is jól ismeri és akinek világszerte elkövetett gaztetteit a müncheni per tárgyalása során is többször megemlékeztek. Karl Eichmann Hitler legfőbb zsidóügyi intézője volt és Hitler őt szemelte ki — a Harmadik Birodalom világgyőzelme esetére — zsidóügyi világbiztosnak.

Mint a svájci lap írja: a Gestapo és az SS nagy súlyt helyeztek arra, hogy szakértőket alkalmazzanak bizonyos esztályokon. A zsidókérdés szempontjából nem találhattak volna külön szakértőt, mint Karl Eichmann. Ez a kékesmü és szőkehajú fiatalember, aki megtestesítette a germán típus, félykőnyon beszélt héberül és jiddisül. Olyan hatalmas zsidó tudással rendelkezett, hogy hűmelyik talmudista megirigyelhette volna. Politikai ismeretei is szinte hiánytalanok voltak. Ez az egykori evangélikus teológiai növendék a cipista pártok, szervezetek és csoportok legkisebb árnyalati különbségeit is ismerte.

Tel-Aviv mellett született

Karl Eichmann gyermekkorát homály fedi. De annyit sikerült kinyomozni, hogy palesztinai földön született. Gyermekkorát a Tel-Aviv közelében levő német kolónián, Saronában töltötte. Bizonyos, hogy tudásának egy részét zsidó iskolákban szerezte. Később azonban annyira kiegészítette ezt, hogy valóban büszke lehetett zsidó irodalmi, történelmi, filozófiai és művészeti ismereteire. A legszivesebben olyan zsidókkal tárgyalt, akik jól tudták héberül, vagy jiddisül. A Gestapo foglyai ámulva néztek, amikor egy Gestapo-tisztviselő váratlanul héberül vagy jiddisül kezdett velük beszélni.

Hitler uralomrajutása után Karl Eichmann azt a feladatot kapta, hogy rendszeresen jár-

Selejt-filmet

TÉTELDEN VESZÜNK!

Royal Rt., VI. Szabolcs-utca 25.
Telefon: Lipót 204.

Ütőszekernék, petróleumkampák és pumpák, vevődrék, szomszédházak,

Jégszekrények

békeminőségben, kokoricamorzsolókat tengori és fűszerborsókat, háztartási hádogárak kapcsátok: **FÜRST MIHÁLY, VI., Podma-
szky-utca 14. (Hessény).**

jon el zsidó ülésekre és gyűlésekre, hogy azoknak tárgyalásait figyelemmel kísérje. Ebben az időben a zsidók körében feltűnést keltett, hogy Eichmann milyen jómodoru és udvarias, mennyire különbözik a Gestapo többi emberétől. A fékezhetetlen hatalomvágy és a mindenen átívelő vérszomjasság csak későbbi életszakaszát jellemezték. Ebben az időben igen tárgyilagosan tárgyalt a német zsidók megbízottaival.

A főmufti cimborája

1936 tavaszán váratlanul „el-tűnt” ez a sima modoru Gestapo-tisztviselő. Mintha elnyelte volna a föld. Ez éppen akkor történt, amikor Palesztinában erősebb lendületet vettek az arabok terrorcselekményei. A palesztinai német telepeken is kiűzték ebben az időben a horogkeresztet. Az arab merénylők pedig tudták, hogy a német telepeken mindig menedéket találhatnak. Később kiderült, hogy a német kolóniákon likos arab fegyverraktárak is voltak.

A német telepek és a terrorista arabok együttműködését Karl Eichmann teremtette meg. És ekkor kezdett átalakulni jómodoru Gestapo-tisztviselőből Gestapo-vevőblé. 1936-ban ő teremtette meg az első kapcsolatokot a németek és a bírhett jeruzsálemi főmufti között, aki később a Harmadik Birodalomba szökött és onnan próbálta fellázítani az arabokat. Eichmann és a jeruzsálemi főmufti együtt igyekeztek tökéletesíteni a zsidók elpusztításának módszereit is.

Eichmann sohasem intézkedett írásban

Hitler meghálálta Eichmann palesztinai szereplését. 1937-ben kinevezte a Gestapo zsidóosztályának vezetőjévé. Eichmann már ekkor is a szóbeli intézkedés rendszerét alkalmazta. Ez az oka annak, hogy egyetlen írásbeli rendelkezés sem tanuszkodik különböző akcióiról. Sohasem írt alá letartóztatási parancsot, rablási utasítást, vagy lakószekrényt rendelkeztet.

Ausztriában manifesztálódott teljes mértékben Eichmann átváltozása bestliává. Nyomban az Anschluss után külön repülőgépen Berlinből Bécsbe küldték. Göring ugyanis egyik beszédében kijelentette: „Bécs négy esztendő múlva zsidómentes lesz.” Ezt a négy éves zsidóellenítési tervet Eichmann Gestapo-osztályvezetőnek kellett végrehajtania. Német alaposággal és szervezési tehetséggel elő is segítette a 180.000 bécsi zsidó kiűztését. Ha nem ő irányítja a

bécsi zsidóság deportálását, talán nem ment volna minden olyan száguldó tempóban.

A Rothschild-palota ura

1938-ban Eichmann volt a „főrendezője” a bécsi és berlini antiszemita „népmozgalmaknak”, amelyeket Hitlerék a német népi spontán akcióinak igyekeztek feltüntetni. A Rothschild-palotában levő főhadiszállásról sokszor indult el személyesen résztvenni a zsidóellenes utcái tüntetéseken, kirakathelyezéseken és inzultálásokban. 1938 november 10-én autóm rohanat egyik zsidógáttól a másfélhez, hogy személyesen készítsen elő a zsidógáták felgyújtását.

1938 végén visszavetényelték Berlinbe. Ekkor már megváltozott a külseje is. A 27 esztendő Eichmann öreg és kiélt ember benyomását keltette. Kék szeméit szintelenül lette a bruleitás levív szelvénye. Mindenki nyomban látta, hogy — gyilkolási szennedély rabja lett. Nem volt többé udvarias. Mindenkiel ordított. Akárennél-jelől megkövetelte, hogy három lépésnyi távolságban álljanak tőle. Senki sem ültetett le a jelenlétében. A hajdani teológiai növendékből — ember-mészáros lett.

A megváltozott Karl Eichmann most már nagyobb stílus feladatokat kapott. Többé nem egy város, vagy egy ország zsidóságának haláltáborokba való szállításáról volt szó, hanem arról, hogy miképp lehet előbb-utóbb az egész európai zsidóságot szervezeten elpusztítani.

A prágai hitközségi elnök nem ijedt meg

Prágában, ahová még a birodalmi helytartó előtt vonult be, magához hívatta dr. Kafkát, a zsidó hitközség elnökét.

— A zsidóknak azonnal ki kell takarodniuk — mondotta Eichmann.

— Ehhez egy kis időre van szükség — felelte dr. Kafka.

— Időre? Bécsben átkozottul gyorsan ment — hangzottak Eichmann szavai.

— Mi másféle körösség vagyunk. Bécsben zsidó konglomerátum él. De a prágai zsidók évszázadok óta a földön élnek — mondotta bátran a prágai hitközség elnöke.

— A zsidók évszázadok óta a földön élnek? Majd eltakarodnak innen. Két koncentrációs tábort már kiűztünk számotokra. Dachau nevét talán már hallottátok. Onnan azután gyor-

san megy a kivándorlás. Holnap reggel 10 órára várom a prágai zsidóság teljes listáját...

Dr. Kafka vonakodott e parancsot teljesíteni. Eichmann dührohámot kapott. De hiába ordította, hogy agyonlövöld dr. Kafkát, a hitközségi elnök gúnyosan mosolygott.

— Agyonlövöldem! Nem érti? — kiállotta újból dr. Kafka felé.

— Ezt nem áll módomban meggátolni — felelte a prágai hitközség elnöke.

Eichmann más prágai zsidó vezetőket rendelt magához és kiadta az utasítást, hogy az öreg elnököt el kell távolítani, mert nem lehet vele dolgozni.

— Mit tegyek egy olyan emberrel, aki nevet, amikor agyonlövöldem? — mondta a többi zsidó vezetőnek.

Varsó, Osló, Páris, Belgrád, Vichy, Budapest

Eichmann szerepet kapott Varsóban, Oslóban, Brüsszelben, Amsterdamban, Párisban, Belgrádban, Athénban és Vichyben is.

1941-ben különös öröm fogta el, amikor Hitler betöltötte a zsidók mindennemű kivándorlását és a németek átérték a kizárólagos zsidóellenítési politikára. Eichmann egyébként nemcsak zsidók meggyilkolását rendelte el, hanem részt is vett zsidók tömeges meggyilkolásában. Egyedül sajtóterve parancsnokoskodott Auschwitzaiban, hogy — mint ismerőseivel közölte — közvetlen közelről győződhessék meg az általa kitakart haláltábor módszereinek eredményességéről.

Amikor Budapestre jött, akkor már megkapta Hitleről a zsidóügyi világbiztos megbízatását is.

Eichmann Theresienstadtban

Eichmann az összeomlás előtt gondoskodni kívánt arról, hogy rémlettécinek még életben maradjon a zsidó szemtanúját elítélte láb alól.

1944 szeptemberében telefonon adott utasítást, hogy a Német Zsidók Birodalmi Képviseletének még életbenmaradt tagjait sürgősen kivégezzék. 1945 áprilisában Eichmann megjelent Theresienstadtban, az úgynevezett „mintagettóban”. Ott bámulattal látta, hogy az aggastyán Baeck, a híres berlini főrabbi még életben van. Tévedésből egy másik Baeket, aki ugyancsak rabbi volt, küldtek már régebben valamelyik halálgyárba. Eichmann cinikusan jelentette ki:

— Állandóan figyelemmel kísérem a névsorokat. A zsidók

halállótája a kedvenc olgá-
mányom.

Theresienstadt — Eichmann
intenciói ellenére — ökerülte
a zsidóügyi világbizos által ki-
jelölt sorsát. A Vörös Hadsereg
gyors előrenyomulása meggá-
tolta, hogy Eichmann kiúrtási
parancsait teljesítsék.

Egy Wallace-figura

Theresienstadtj szereplése óta
semmi hír sincs Eichmannról.
Csak Nürnbergben történt em-
lítés büntetéséről. Volt munká-
társai sem tudják, hogy hová
lett.

Eichmann könnyen szerephe-
rt zsidó okmányokat és
könnyen játszhatja meg a zsi-
dót. Héber és jiddis tudása
minden esetleges gyanút elosz-
lathat. Lehetséges, hogy vala-
melyik zsidó deportáltlábortban
tűzódik meg, de az is lehet,
hogy mint illegális kivándorló
— lelkes cionista a cionisták
között —, már kijutott Palesz-
tinába.

Igazan van a svájci lapnak,
hogy Karl Eichmann regénye
Édgar Wallace, vagy Tom
Spark fantáziájának is dicsősé-
gére vált volna.

Dr. Rózsa Ignác tanulmányai

A Somogyi Béla Pedagógiai
Társaság kiadásában jelent meg
közös füzetbe gyűjtve dr. Rózsa
Ignác három pompás írása.
Mindegyik más és más jellegű.
Együttesen tehát kitűnően re-
prezentálják a neves pedagógus
és szociológus sokoldalúságát.
A Brunhuber tanár ur drama-
lizált kor- és kórkép 1920-ból.
A Somogyi Béla finom nekro-
lóg, amely sorokba sűríti egy
ma már történelmi jelentőség-
hez jutott pedagógus-politikus
szellemi poriróját. A Pedagógu-
sok Világszövetsége a világbeke-
szolgáltatásban bátor hotvallás
a konstruktív pacifizmus mellett.
Aki a három írást elolvasta,
lelkileg megmészesedve és gon-
dolatokban gazdagabban áll be
a tisztultabb világ harcossal
közé.

A palesztinai szakszervezet főtitkára Budapesten

Először akkor volt alkal-
munk megcsodálni Meilach
Neustadt-nak, a palesztinai
szakszervezet főtitkárának nem
kis képességeit, amikor Stöck-
ler Lajossal, a pesti hitközség
elnökével tárgyalt. Igaz, a Hisz-
tádrut Haovdim, az ercei szak-
szervezet már ömaga is erőt
és súlyt képvisel. Hiszen talán
a világ legerősebb zsidó szer-
vezete ez. Tagjainak száma e
pillanatban mintegy 160.000, de
számuk növekedés, pontosan
ugy s abban a mértékben,
ahogy Palesztinának, ennek a
kicsiny, de csodálatos ország-
nak ipari és mezőgazdasági tel-
jesítménye növekszik. A ma-
gyarországi neológia vezetője a
maga nyugodt és nyugati mo-
dorával a jó értelemben vett
asszimilációt képviseli. Neu-
stadt is nyugati ember bizonyos
értelemben, de krakkói szármá-
zása, legfőképpen azonban az,
hogy ez az ötven esztendő-
s ember immár 21 esztendője pa-
lesztinai állampolgár, de egy-
szersmind 21 esztendője szolgál-
lója a szocialista-cionista párt-
nak és szakszervezetének, erő-
sen rányomja a bélyegét tár-
gyalási módjára. Olyan öntudat
és bizalom árul szavaiból,
amit mi, gáluti zsidók, csak
nagyon kevesen érünk. Ez a
bizalom és öntudat ragadta
magával azt a zsidó közönsé-
get, mely a szocialista-cionisták
pártja előadására összegyűlt,
nem is tudván, milyen ölmény-
ben lesz része, minthogy Neu-
stadt egészen váratlanul, euró-
pai körutja során toppant be
néhány napra Budapestre is.

Ezideig Franciaországban,
Belgiumban, Hollandiában, Len-
gyelországban, Felsősziléziában,
Prágában, Bécsben, Bratislavá-
ban vizsgálta a zsidók életét s
helyzetét, Budapest után Svájc-
ba ropul, onnét Svédországba,
Norvégiába, Angliába, végül
Itáliába megy, mielőtt haza-
térne hazájába, Palesztinába.

Hányan maradtak...?

Természetesen először az ér-
deket, mit lát egy ilyen ember,
ennyi utazás után, esztendővel
az európai háboru után. —
Páris, Amszterdam, Varsó,

Krakkó és a többi városok, —
mondja kis gondolkodás után,
— mind egyek abban, hogy
erős törekvéseket láttam az
élet normalizálására. Hogy mi-
lyen sikerrel, az pillanatnyilag
mellékes. A zsidó életet azon-
ban az különbözteti meg min-
den más étlettől, hogy egysze-
rűen nem lehet normalizálni
Nem lehet normalizálni a zsidó
életet, mert hiányoznak a zsi-
dók hozzá. Amszterdamban
80.000 zsidó volt, ma 8000 van.
Varsóban 350.000 zsidó élt,
most nem egészen 1000, Krakkó
ugyanis csak 80.000 zsidójából
alig akad 3000. Hogyan lehet
ilyen körülmények között élni?
Tapasztalataim azt mutatják:
sehogysom. A zsidók mindenün-
nen el akarnak vándorolni és
legtöbbször Palesztinába akar
vándorolni. Onnan is el akar-
nak vándorolni, ahol fizikailag
biztonságban élnék, mint Nyug-
at-Európában s onnét is, ahol
még a fizikai biztonságuk sincs
meg, mint pl. Lengyelország-
ban.

A lengyelországi zsidók szomorú helyzete

— A lengyelországi zsidók
helyzete különösen szomorú.
Jelenleg talán százezer zsidó
él Lengyelországban, az anti-
szemita legendák mégis azt ál-
lítják, hogy a zsidók nem is
pusztultak el s Auschwitz és a
többi haláltáborok ellenére
akadnak számosan, akik ezt el
is hiszik. — Szeretném hang-
súlyozni — mondja nyomaték-
kal Neustadt —, hogy a kormá-
nyok részéről s így a lengyel
kormányzat részéről is megér-
tést és jóindulatot tapasztal-
tam. Am ez a megértés és
jóindulat nem képes gátat vet-
ni az antiszemitizmusnak. Kül-
ön szerencsétlenségnek tartom,
hogy pl. nagyszámú telepíte-
nek zsidókat Felsősziléziába, a
kitelepitett németek helyébe.
Ott, ezen a vidéken, akarva nem-
akarva az a látszat, mintha a
kitelepités a zsidók érdekében
történné volna, amiről persze a
zsidók nem tehetnek, de a lát-
szat mégis ez.

Sok-sok adatot sorol fel,
melyek mind igazolják állítá-
sát: a zsidó életet a gálutban
nem lehet normalizálni. Vajon
milyen ez az élet Palesztiná-
ban? Normalizálódott-e, nem
jelentette a háboruról beké-
re való átmenet, a leszerelés su-
lyos gondokat e kis országnak?

Palesztina gazdasági helyzete

— Tagadhatatlan — mondja
Neustadt —, hogy eleget tör-
tük a fejünket, nem lesznek a
súlyos nehézségeink a háboru
befejeztével. Ma már talán
megállapíthatjuk, hogy Palesz-
tina gazdasági viszonyai válto-
zatlanul jók. A szakszervezet

egyre jobban erősödik, ami új
munkaterületek meghódítását
jelent. És hogy a szakszerve-
zet mit jelent Palesztinában,
azt itt nem is képesek felfogni,
nem szabad elfelejteni, hogy Pa-
lesztinának szociális törvényei
eggyáltalán nincsenek. Nincs
törvény pl., amely tiltaná a 8
órán túli dolgozást, ezzel szem-
ben Palesztina összes zsidó
üzemeiben 8 órát dolgoznak s
pénzek déltől vasárnap reggelig
zárván van minden. Nem va-
gyunk jámborok, legalább is
tulnyomó részben nem, de me-
rem állítani, hogy sehol a
szombatot oly szigorúan de
nem tartják s oly bensőséggel
meg nem állítják, mint Erecben.
Nincs betegbiztosítási és ag-
kori biztosítási törvényünk
sem, de betegpénztárunk, mely-
nek múltévi költségei megha-
ladják a másfélmillió fontot, a
legmodernebb elvek alapján
dolgoznak s mintaképpül szol-
gálhatnak bármely hasonló in-
tézménnyel szemben. Sőt, elju-
tottunk immár odáig, hogy be-
vezethettük az aggkori bizto-
sítási is, noha egyelőre az így
kifizetett havi járulékok nagyon
csekélyek.

— A palesztinai szakszervezet
azonban nem elégszik meg a
gazdasági életbe való csak ilye-
tlen belenyúlással. Azt akarja,
hogy még magasabbra emelje
az ercei munkás máris igen
magas életstandardját. Hogy
ezt megtehesse, nagy gyárakat
vásárol, amelyekben először is
a munkások fizetése lényegesen
nagyobb, mint a többi gyárak-
ban, másodsor pedig az ezen
felül maradó nyereséget magát a
szakszervezet erősíti, annak
vagyonát gyarapítja. S erre
nem egyszer, váratlan esemé-
nyek kapcsán szüksége is van.

A zsidó fiatalság hősessége

Végül a zsidó fiatalság bá-
torságáról és hősiességéről kér-
dezen.

— Harmincezen vonultak be,
néhány ezren otthon teljesítet-
tek szolgálatot s mind megál-
ták helyüket. Nagyon kevesen
tudják, hogy igen súlyos és
válságos pillanatokban az an-
gol hadsereg mindig számolt a
zsidók segítségével és ebben
nem is csalódott soha. Ennek
ellenére mi másféle zsidó bá-
torságról és hősiességről beszé-
lünk, ha zsidó fiatalokról van
szó. Arról, amely fát titelték,
és növénye a Holt erger part-
ján. Arról a sok zsidó fiatalról,
aki por és homok volt Varsó-
ban és Bécsben, Budapestben és
Berlinben és odakünn megmu-
tatta mi az igazi bátorság és
hősiesség. Talán rövidesen meg-
gint lehet majd utazni. Szeret-
ném, ha a magyarországi ma-
radékzsidóság minél nagyobb
számban maga győződne meg
erről — fejezte be szavait.
Neustadt, ki rövid pesti tartó-
zkodása alatt is a hivatalos lá-
togatások egész során nyert hi-
veket az ercei munkásmozga-
lomnak.

DÉNES BÉLA.

Ne csináljon lakásgondot,
keresse fel

ifj. Nagyt

Pesten: VII., VAS-UTCA 5. — Budán: ALKOTÁS-U. 1.

JÖJJÖN BIZALOMMAL!
ELADHAT — VEHET!

Brilláns, ARANYAT, ezüstöt,
órát, porcellánt, szőnyegot, gobelinokat, régi
képeket,

RÉGISÉGET

Szokbirtalat

Kammermayer Károly-u. 3.

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

„NEMZETKÖZI HADSEREG MENJEN PALESZTINÁBA!”

A *Reynolds News* követeli, hogy „a Nemzetek Szövetsége mielőbb vegye át Palesztina mandátumát és nemzetközi hadsereg menjen Palesztinába a rendet fenntartani!” A folyóirat egyébként úgy véli, hogy az arab feudalizmus megszüntése végetvetne az arab-zsidó ellentétnek is, amelyeket nem az arab proletárok, hanem az arab földesurak szítanak.

MEGÉRKEZTEK HAIFÁBA A LA SPEZIAI ZSIDÓK

Haifából jelentik, hogy vasárnapra virradó éjszaka megérkezett Haifa kikötőjébe az az 1200 zsidó, akiket — mint ismeretes — La Spezia kikötőjében április 6-án feltartóztattak, mivel nem voltak ellátva a szükséges okmányokkal. A zsidó bevándorlók akkor éhségstrájkba kezdtek és végül is *Laski* professor közbelépésére kapták meg az engedélyt a Palesztinába való továbbindulásra.

800 HONTALAN ZSIDÓ UTAZIK BRÉMÁBÓL AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBA

A németországi amerikai rá-
ülőszolgálat jelenti hogy néhány nap múlva indul a brémai kikötőből az első kívándorló-hajó az Egyesült Államok felé. A hajón 800 hontalan zsidó utazik, aki bevándorlást engedélyt kapott az Egyesült Államokba.

TUBERKULÓZIS PUSZTÍT A NÉMETORSZÁGI MENEKÜLT-TÁBOROKBAN

Dr. William Smith, a *Joint Distribution Committee* orvosi osztályának vezetője, lizenháromhetes németországi tanulmányút után visszaérkezett New-Yorkba, ahol elmondotta, hogy a németországi menekült-táborokban, sajnos, egyre erőteljesebben pusztít a tuberkulózis. Ez nem is meglepő ha figyelembe vesszük a táborok lakóinak multbeli szenvedéseit és ma is kellőnek nem nevezhető ellátását.

Dr. William Smith intézkedésére 1000 tuberkulotikus zsidót kórházba szállítottak. Másik 1000 súlyos beteget rögtön gyógyintézetben helyeznek el, mihelyest megfelelő kórházak állnak rendelkezésre.

DEAN ACHESON A PALESZTINAI KÉRDÉSROL

Dean Acheson, az Egyesült Államok külügyminiszterhelyettese, — a newyorki rádió közlése szerint — kijelentette, hogy

az Egyesült Államok kormánya, mielőtt a Palesztina-jelentés ügyében bárminemű döntést hozna, meghallgatja egy a zsidók, mint az arabok képviselőit.

A HESSZENI BELÜGY. MINISZTER BESZÉDE AZ OFFENBACHI ZSINAGÓGÁBAN

Az offenbachi zsinagógában ünnepi istentiszteletet tartottak Németország felszabadulásának évfordulóján. Megjelentek, a többi között, az ideiglenes hesszeni kormány tagjai és az amerikai zóna katonai hatóságának képviselői is.

Leopold Neuhaus rabbi beszéde után, Hans Wenedey, a hesszeni kormány belügyminisztere intézett szót a templomban lévő zsidókhoz. Rámutatott arra, hogy Németországnak minden lehető támogatást meg kell adnia az életbenmaradt zsidók számára.

Szót kért ezután Oscar Müller munkaügyi miniszter is, aki hangsúlyozta, hogy a kormány segítségben kívánja részesíteni a zsidókat az egzisztencia teremtésében.

„PALESZTINA AZ ANGOL IMPERIALIZMUS BASTYÁJA LESZ”

A párisi *Droit et Liberté* írja, hogy az angol csapatok rövidesen teljesen kiürítik Egyiptomot és ennek következtében a Közép-Keleten Palesztina lesz az angol imperializmus bastyája. Haifában már nagy előkészületek folynak az angol csapatok elhelyezésére.

DAMPIERRE ASSZONY KÖNYVE

A GESTAPO BUDAPESTI RÉMURALMÁRÓL

Dampierre grófnő, a volt budapesti francia követ felesége, *De l'Ambassade au bagne nazi* címmel most adta ki feljegyzéseit a fasiszta korszakról. A könyvben külön fejezet foglalkozik a Gestapo budapesti rémuralmával, amelyet Dampierre grófnő „saját bőrén” is tapasztalt.

A volt budapesti francia követ felesége — mint írja — „a leggazdagabb zsidókkal”, Aschner Lipóttal és Budai-Goldberger Leóval együtt volt egyideig a Gestapo őrizetében. Elmeséli, hogy a budapesti Gestapo tag-

jai főleg magyarországi sváb legényekből állottak, akik állandóan azt kiabálták: „Ha minden magyar zsidót leöltünk, tele lesz a zsebünk pengővel!”

FRANKFURTBAN MEGRONGÁLTÁK AZ ELPUSZTÍTOTT ZSINAGÓGA EMLÉKMŰVÉT

Az *Uj Élet* is megírta, hogy Frankfurtban a városi tanács — az amerikai katonai kormányzat utasítására — emlékművekkel jelölte meg a három elpusztított zsinagóga helyét.

Az elmúlt héten az egyik ilyen nemrég felavatott emlékművet náci-merénylők az éjleple alatt súlyosan megrongálták.

HÁROM POGROM HÁROM TULÉLŐJE TANUVALLOMÁST TETT A WEISSENBURGI BÍRÓSÁG ELŐTT

Münchenből jelenti az ATJ, hogy a weissenburgi, treuchtingeni és ellingeni pogromok összesen három túlélője érdekes tanuvallomást tett a weissenburgi bíróság előtt annak a pernek a során, amelyben a pogromok megszervezőit most felelősségre vonják.

ANTISZEMITA MULTJA MIATT MENESZTETTÉK A BAJOR NÉPJÖLETI MINISZTERT

A *Droit et Liberté* müncheni tudósítója jelenti, hogy az Egyesült Államok katonai hatóságainak rendelkezéseire menesztették dr. Gustav Seifert bajor népjölelti minisztert, akiről kiderült, hogy a multban antiszemita tevékenységet fejtett ki.

A DÉLAFRIKAI ZSIDÓK TILTAKOZNAK TRANSZJORDÁNIA ELSZAKÍTÁSA ELLEN

Johannesburgból jelenti a *Palcor Agency*, hogy az ottani zsidóság hatalmas nagygyűlést tartott, amelyen tiltakozott azok ellen az angol tervek ellen, amelyek Transzjordántól

el akarják szakítani Palesztinától.

TRUMAN ELNÖK SZEREPE A SPEZIAI LETARTÓZTATOTTAK SZABADONBOCSÁTÁSA KÖRÜL

Az egész világsajtót foglalkoztatta az 1000 „illegális” palesztinai bevándorló-jelölt speziai feltartóztatása. Palesztina és a világ zsidósága minden fórumon tiltakozott az olaszországi szövetséges katonai hatóságok fellépése ellen. A tiltakozások eredménnyel is jártak, mert — hír szerint — az 1000 speziai letartóztatottat már szabadlábra is helyezték és azok folytathatták útjukat Palesztina felé.

Most vált köztudomásúvá, hogy a kedvező speziai „fordulat” előidézésében Truman elnök is szerepet játszott. A *Vaad Leumi* ugyanis táviratban kérte az Egyesült Államok elnökének közbelépését. Truman a felszólításnak eleget is tett és elősegítette a lefoglalt zsidók továbbjutását.

MEGÜNNEPLIK MOSZKVÁBAN SÓLEM ALECHEM HALÁLÁNAK HARMINCADIK ÉVFORDULÓJÁT

A moszkvai rádió jelenti, hogy a Szovjetunió fővárosában több irodalmi és zenei est keretében ünneplik meg Sólem Alechem, a kiváló zsidó író halálának harmincadik évfordulóját.

Az első ilyen emlékestet a moszkvai filharmónikusok rendezték. A tisztelet zsefolásig megtöltötték a nagy kultúr-csemény iránt érdeklődő tudósok, diákok, katonák, munkások.

Sólem Alechem műveit eddig tizennégy nyelvre fordították le a Szovjetunió területén.

A ZSIDÓKÉRDÉS AZ EGYIPTOMI KÉPVISELŐHÁZ ELŐTT

Az egyiptomi képviselőházban Fikry Abaza bej szeméretvetette az Angol-Amerikai Palesztina Bizottságnak, hogy összetéveszti a palesztinai zsi-

Vidékről és vidékre

személy és teherszállítás ifj. NAGY, Vas-utca 2/b.

Amerikából keresik:

Klein Miklóst és feleségét született Lampel Irént és Kovács Gyulát,

akinek utolsó budapesti címe: Agrárja Gyümölcsbáz, Király-utca 89. szám volt.

Jelentkezés: Síp-utca 12. II. 44. sz. alatt 9 és 12 között.

dők kérdését az európai zsidók kérdésével. A felszólaló szerint: a bizottságnak nem volt meg a bátorsága, hogy kimondja, *Palesztina arab állam-e, vagy pedig cionista?* A palesztinai kérdés távolabbi vonatkozásban nem csupán Angliát, vagy az Egyesült Államokat, hanem az egész világot érdekli.

AZ ARAB URALKODÓK TILTAKOZNAK AZ ANGOL-AMERIKAI PALESZTINA BIZOTTSÁG JAVASLATA ELLEN

Az arab országok uralkodói rövidesen együttes értekezletet tartanak a Palesztina-kérdésben. Az öt arab királyon kívül, két arab köztársasági elnök megjelentetését is várják. A hét arab államfő 1,5 millió négyzetmérföldnyi területet reprezentál. Az értekezlet célja: tiltakozás az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság javaslata ellen.

HIVATALOS ANGOL NYILATKOZAT PALESZTINA ÜGYÉBEN

Londonban szerdán hivatalosan közölték, hogy az angol kormány az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság javaslatai ügyében csak akkor határoz, ha befejeződtek a tárgyalások egyfelől az amerikai kormánnyal, másfelől az arabok és zsidók képviselőivel.

A PALESZTINAI - ARAB BIZOTTSÁG A PÁPÁHOZ FORDUL

A palesztinai arab bizottság elhatározta, hogy küldöttséget meneszt Rómába, ahol XII. Piusz pápa előtt kívánnak tiltakozni az Angol-Amerikai Bizottság javaslata ellen.

SIR HUBERT YOUNG JAVASLATA PALESZTINA FELSZÁRÓL

A londoni szabadalvú klub ülésén Sir Hubert Young új tervet fejtett ki Palesztina felszáróról. Eszerint Palesztinát meghatározott arab, illetőleg zsidó körzetre kell osztani. *Palesztina államfőjét az Egyesült Nemzetek neveznék ki, mellé pedig egyenlő taglétszámú arab és zsidó politikai és gazdasági tanácsadók foglalnák helyét.*

SÜLYOS BORTÖNBÜNTETÉSEKET KAPTAK AZ ERDÉLYI POGROM-ÜSZITŐK

A kolozsvári Néptörvényszék — mint a bekaresi rádió közli — súlyos börtönbüntetéssel mért az erdélyi fasiszta lapszerkesztőkre, akiket pogrom-üzítésben is bűnösnek talált. *Arvai Árpád és Jávor Béla 10-10 évet, Weber András 8 évet, a távollévő Zathurecky Gyula, Glajos Domokos, Finta Zoltán 20-20 évet, Gergely János pedig 8 évet kapott.*

A Zsidó Ifjuság napja

A zsidóság annyira egybekapcsolódott történelmi múltjával, hogy ha még valami egészen mai dolgot csinál, akkor is a múltra emlékezik s rögtön talál egy verset a Szentírásban, amely cselekedetének jogosultságát igazolja, egy történelmi jelenetet, amely tettét indokolja. Ez a „jogfolytonosságot” fejlesztette tovább Budapest zsidó ifjusága, amikor vasárnap, az Omerszámolás 33. napján, kivonult a Népliget Stadionjába.

Az alkalmat a vallásos hagyomány szülte: ezen a napon szünt meg az a rettenetes járvány, amely Rabbi Akiba tanítványai közül tízezreket pusztított el. A múltak ehhez a szomorú jelenetéhez kapcsoljuk hozzá a jelen borzalmas élményeit, amikor a fasizmus pestise, nem tízezreket, hanem százezreket irtott ki Rabbi Akiba szellemi tanítványainak köréből — de egy töredék most is megmenekült — s megértjük azt a hangulatot, amellyel a szülők nézték gyermekeiket, amint zászlok alatt énekelve, vidáman, öntudatosan és felszabadultan, öröme, munkára, és harcra készen vonultak fel a Stadion pályáján.

Új arcú ifjuság ez. Egyáltalában nem hasonlít arra a képre, amely még ma is él, különösen az idősebb korosztályokban a zsidó gyermekről, serdülőről, ifjuról.

Ezek fiatalok és öntudatos zsidók. Régebben a zsidóság az öregek kiváltsága volt, amelyet a fiatalok lemosolyogtak. Ez az ifjuság a zsidóság hitvallója, táborra és élharcosa. Nem félnék, világtól idegen jesiva növendékek felszeg csapatára, hanem diákok és munkások, fiúk és leányok, akik ismerik különösen a zsidó irodalmat és történelmet — és nagyszerű tornászok. Színpozpás, megkapó, lenyűgöző látvány volt a felvonulásuk, játékaik és tornamutatványaik. Megragadó képet mutatott a Hasomér Haeair leánycsoportjának nagyszerű tornászmutatványa, a Dror Habonim, a Hénóar Hácioni, a Gordonia Makkabi Haeair és a Habonim terepjátéka.

Salamon Mihály, a Magyar Cionista Szövetség elnöke nyitotta meg a gondosan megrendezett ünnepséget. A Hechaluc nevében Grosman Sándor, Biedermann Oszkár és Feltmann József szóltak az ifjusághoz.

(GERVAI)

Az Ifjuság Hangja

Rovatvezető: Benoschofsky Ilona

Vitéz Benája három utja

REGÉNY

Írta: GISZKALAY JÁNOS

Első fejezet.

HOGYAN LETT A SZEGÉNY BENÁJÁBÓL VITÉZ BENÁJA

Régi, régi időben, sok-sok ezer év előtt élt egy boldog nép egy boldog országban. A boldog népet úgy hívták, hogy zsidó nép és a boldog országot úgy hívták, hogy Zsidóország. Haj, könnyű dolgot volt nekik olyan nagyon boldogokká lenni! Hogyan is ne lett volna a zsidó nép a legboldogabb nép ezen a világon, amikor olyan drága hazája, szép országa volt, hogy az emberek százmérföldnyi messzszírtől is esulájára jártak. Csupa napsugár volt ez az ország, és csupa virág, csupa pálmafa és csupa szőlőkert és a jóisten is olyan szerelmes volt ebbe a szép országba, hogy mindennap alászállott a menyekből és megcsókolta annak a boldog országnak a földjét. És valahányszor a jó Isten megcsókolta a földjét, mindannyiszor csodálatos szépségek születtek meg az Isten csókjából, piros virágok és drága énekek, nagy költők és vitéz királyok, hát hogyan lett volna boldog az a nép, amelyik ilyen országban lakhatott.

De az ország is boldog volt. Logy olyan nép lakhatott benne, mint a zsidó nép. Mert szépséges nép volt ám a zsidó nép, a zsidó fiúk olyan erősek voltak, hogy pusztán kézzel orozslánt tudtak megfojtani, a drága zsidó lányok olyan szépek voltak, hogy a messzi országokból királyfiak, meg a hercegek küldötték el nekik szerelmes szívüket, az öreg emberek pedig olyan bölcsesek voltak, hogy még a nap is tőlük kérdezte meg, hány órákor keljen fel és hány órákor térjen nyugovóra. Hát hogyan lett volna boldog ez az ország, ahol ilyen erős, szép és bölcs nép lakott.

De hogy miért volt ez az ország a világ legboldogabb országa és ez a nép a világ legboldogabb népe, annak még külön oka-foka is van. Azért volt Zsidóország a világ legboldogabb országa és azért volt a zsidó nép a világ legboldogabb népe, mert volt neki egy fiatal király, akü úgy hívták, hogy SALAMON király.

Ebben a drága fiatal királyban egyszerre és együttesen megvolt minden szép és jó tulajdonság, ami az ország többi lakóiban együttvéva. Fiatal volt, mint egy fiatal pálmafa, olyan erős volt, hogy félkarjára tudta ültetni az egész zsidó népet és úgy hordozta, mint valami ölbébi kis gyereket, olyan szép volt, hogy messi országokból királykisasszonyok jöttek hozzá azért, hogy megcsókollhassák drága liborruháját és olyan bölcs volt, hogy még a kis mardárkak nyelvét is megértelte és az óriási szellemek is királynak választották meg maguk főt.

Azt mondták neki a szellemek:

— Szépséges ifju király, zsidók hatalmas és bölcs király, ime átadjuk néked a szellemek birodalmának a kormánypálcáját és bizony, hogy hűséges szolgáló akarunk mi lenni halálod napjáig, de még azon túl is. Ugyan a szellemeknek már eddig s volt egy fejedelme, Asmodájnak hívják mindközönségesen — de mi nem akarjuk, hogy Asmodáj uralkodjon fölöttünk, mert tudjuk mi azt, hogy tebbened van az igazi szépség és jóság. Meg is mondtuk neki, hát szörnyű haragra lobbant ellenünk, amiért halandó embert akartunk ültetni a szellemek trónusára. Világgá is bujdosott nagy szégyenében és örök bosszul esküdtél minden halandó emberfia ellen, amiért ilyen szegényben maradt fenitálad. De mi nem törődünk se a haragjával se a szégyenével, hanem ime átadjuk néked a szellemek birodalmának kormánypálcáját. Búban hajban, veszedelemben, ha szükséged lesz ránk, csak hívjál bennünket és ha a világ végiben lennél is, ott is iziben melléd trónunk, hogy a segítségére legyünk. De hogy milyen szavakkal kell hívni bennünket, azt nem mondjuk meg néked, azt magadnak kell kitálmárod, mert ebből fogjuk megtudni, hogy méltó igazi király tudsz lenni a szellemek birodalmának.

Igy beszéltek a hatalmas szellemek az ifju Salamon királyhoz és azon módon átnyújtották neki a szellemek birodalmának kormánypálcáját.

(A történet folytatását a következő számban olvashatjátok.)

Egy részvénytársaság gyászjelentéséről

'Az „Intercontinentale“ részvénytársaság angol és németnyelvű gyászjelentést adott ki: azoknak a tisztviselőknek a haláláról értesíti főkvallatát és üzletfeleit, akik a fasizmus rémuralmának évi-ben Ukrajna aknákkal bevetett mezein, Bor ércbányáiban, a német haláltáborok barakkjaiban, Birkenau gázkamráiban és a Dunaparton pusztultak el. Harminchét zsidó tisztviselő: fiatalok és öregek, asszonyok és férfiak, akiknek birodalma egy íróasztal, jegyverők az írógép, minden vágyuk a nyugodt, békés, családi otthon, reményük egy kisgyermek volt. Nem voltak nagyraívgyók: jó tisztviselők, becsületes munkások akartak lenni, de egy sötét órában mindannyiukat elragadta a barbárok hada: ki munkaszolgálatos lett, kit elhurcoltak. A történelem nem jegyzi fel a nevüket. Nagyon helyes volt, hogy a vállalat legalább egy muló pillanatra megőrizte őket. Ha minden üzem, gyár- és részvénytársaság tisztelgessen egy ilyen jelentéssel halottai előtt, akkor derülne ki, amit különben uggyis tudunk: milyen sok zsidó pusztult el!

[G-S-]

Rosenkranz B. Bertalan mint férje, dr. Rosenkranz György fia, dr. Rosenkranz György nevelő Stejn Előt (Mészös) nagy bánalommal hívták, hogy drága jó hitvese, illetve édesanyjuk.

Rosenkranz B. Bertalanné szül. WEINER ETELKA

életének 56-ik, boldog házasságának 36-ik évében, hosszú szenvedés után 1. hó 13-én elhunyt.

Temetése 1. hó 19-én, déli 12 órakor volt a rétkeskeresztúri izr. temetőben. Mélységesen gyászolják: Weiner Sándor fivére, özv. Bilitta Mihályné és Grossz Menyheriné nővérei, Grossz Menyheri sógora, számos unokatestvére és rokonsága.

A Szovjetunió biztosítja a levelezést a hadifoglyokkal

A Szovjetunióban lévő hadifoglyokkal az érintkezés biztosítására Magyarországon rövidesen választos levelezőlap nyomatványok kerülnek forgalomba. A szovjet hatóságok elfogadták a magyar

kormányának azt a kérését, hogy a polgári személyeket, betegeket, munkaszolgálatosokat és azokat, akiket intézmények és demokratikus szervezetek kértek ki, — soronkívül elbocsássák.

H I R E K

Az UJ ÉLET
 mai száma: 50 millió P
 1 hónapi előfizetés:
 200 millió P

*

E számunkhoz postatakarékpénztári befizetési lapot mellékelünk azok számára, akiknek előfizetése már lejárt, vagy május végével jár.

Kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetést haladéktalanul megújítani sziveskedjenek, nehogy ennek hiányában kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.

UJ ÉLET kiadóhivatala

— Dr. Turóczy-Trostler József előadása Heinenről. A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztálya vasárnap d. e. Heinrich Heine születésnapján, amelyen dr. Turóczy-Trostler József egyetemi tanár egészen új megvilágításban mutatta be Heinenak és a zsidóságnak egymáshoz való viszonyát. Heine kitéréséért azt a szellemi áramlatot tette felelőssé, amelyet Mózes Mendelssohn indított el. Rámutatott a Heine költészetében levő különböző rétegződésekre. Mennél inkább közeledt Heine a zsidósághoz, annál jobban valószínűsítette meg a tökéletes humanizmus. Mig Freund megfosztotta a zsidóságot Mózesről, addig Heine megajándékozta és felfedezte újra a zsidóság számára Mózeset és Jehuda Halevit. A rendkívül érdekes előadást a közönség igen nagy figyelemmel hallgatta végig. Az előadás után Gödry Kató, Nemes Zoltán és Déry Pál megzenésített Heine verseket énekeltek. Kelen Dóra Heine verseket adott elő.

— Uj egyetemi magántanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Fleischmann Lászlónak, a Pesti Izr. Hitközség Alapítványi Kórházi főorvosának magántanári képesítését a Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi karán jóváhagyta, illetve megerősítette.

— Az ORT Országos Továbbképző Bizottság új tanfolyamait: 1. Háziipari szövészet, 2. felső női ruhavarrás és szabás, 3. fehérnemű varrás és szabás, 4. lámpaernyőkészítés, játék-készítés, 5. villanszerelés, 6. rádiószereles, 7. műszakj rajzolás (magas és mélyépítés, geodéziai mérések), 8. vízvezeték-szerelés, 9. hegesztés, 10. óramechanika, 11. kerékpár, írógép, varrógépszereles, 12. autószereles. Felhívunk mindenkit, aki ezen tanfolyamok bármelyikén részt akar venni, jelentkezzen az „ORT“ irodájában, VII. Erzsébet-körút 32. I. em. 1 sz. alatt, hétfő, kedd, szerda és csütörtök délelőtt 9—1-ig, vagy délután 5—7-ig.

A N. és Hámizráchi Sabbat délelőtt 11 órakor Akácfa-u. 22. sz. alatt heti szidra előadása keretében Vára délelőttöt rendez a „Zsidó nő tennivalóiról“ Előadó Heinrich Chawér a székesfehérvári főrabbi z. l. fia. Előzetesen bejelentett hozzászólók: Gács Teri, Schweitzer Oszkárné, dr. Duschinsky Edéné, Weisz Gyuláné, Gottlieb Jenőné. Kérjük a kedves Chawérakat, hogy a vitában vegyennek részt. Minden Chawéránkat szeretettel várunk. Hozzátok el hölgyismeretségeket. A sok mondanivaló miatt pontos megjelenést kérünk.

— Házasság. Neufeld Gyula ékszerész Sopron—Budapest és Salamon Lilly, folyó hó 19-én, vasárnap 12 órakor tartották esküvőjüket a dobányutcai templomban.

Jókedvűje UZVEGYEMBER feleségül venne lehetőleg üzlettel bíró nőt „Házasság“ jelgére a kiadóba.

EGYEDÜLÁLLÓ komoly uriaszony, üzlettel és lakással, megismerkedne házasság céljából 50—60 közötti kereskedővel vagy árással. „Megpróbálok“ jelgére a kiadóba.

28 éves urileány vagyok. Házasság céljából megismerkednék komoly urlemberrel. „Szeretnék boldog lenni“ jelgére a kiadóba.

— Zsidó Ipari Középiszkola Debrecenben. A debreceni statusquo ante izraelita anyahitközség azzal a tervvel foglalkozik, hogy ipari középiskolát állít fel az 1944 események miatt elpusztult, nagybíri debreceni zsidó gimnázium helyébe. A terv megvalósításához, amely a magyarországi zsidó ifjúságnak a termelőmunkára való átnevelését segítené elő, s így a Palesztinába való elhelyezkedésre is biztos alapot nyújtana, az ORT is megígérte teljes anyagi támogatását. A debreceni hitközség ezután is felhívja az országban bárhol lakó zsidó fiukat és leányokat, hogy jelentkezzenek az iskolába való felvételre. Ehhez szükséges a polgári iskola, vagy gimnázium 4. osztályának, esetleg népiskola 8. osztályának az elvégzése. Jelentkezhetik az is, aki az idén végzi el az iskolát. Az új iskola a textil-szakmát és az elektrotechnikát kívánja tanítani. A jelentkezéseket a következő címre kérjük: Statusquo ante izr. anyahitközség, Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky-ut 26.

— Oneg Sabbat Budán. A budai hitközség újból rendszerezte az Oneg Sabbat-ot. A Breszlauer László előjáró által megszervezett szombatdelutáni összejöveteleken a budai zsidóság színe-java ad egymásnak találkozókat a Zsigmond-utcai tanácsteremben. A legutóbbi Oneg Sabbat-ot két vendég-előadó szereplése tette felejthetlenné. Dr. Beneschovsky Imre főrabbi bevezetője és Sirota Sándor főkantort egyházi éneke után dr. Scheiber Sándor rabbi, szeminariumi tanár Jóna prófétáról, Sós Endre pedig A palesztinai katonák küzdelme a világ demokráciáért címmel tartott előadást.

Megnősülne vagy benősülne üzletbe

40 éves, magányosan élő, korrekt kereskedő Olyan fiatal, esinos urileányok vagy asszonyok választását kérem, ha saját lakással rendelkeznek. Leveletet „Érdemes valahérré“ jelgére a kiadóba kérek.

Fővárosi kereskedő

keres ismerkű, intelligens orth. leányt v. asszonyt 28—30-ig. Levelet diszkrétan Könyvtárral „Uj Élet“ jelgére a kiadóba kérek.

Feleségül vennék

szakmával rendelkező, jó házból, esinos, intelligens, magyarországi vallásos orth. leányt vagy asszonyt, 28—30-ig. „Palesztina“ jelgére a kiadóba.

Vidám, 20 EVES LEANY vagyok, hozám illő férfi ismeretséget keresem.

Házasság céljából

hiszem, hogy megtalálom. Nincsen senkim a világon. „S. O. S.“ jelgére a kiadóba.

— Ez év végén lesznek a budai hitközségi választások. A budai hitközség a közeljövőben közgyűlést tart, amelyen megválasztják az ez év végén megkezdendő képviselőtestületi választások előkészítésére küldendő választási bizottságot. A bizottság elnöke dr. Bálint Béla a Chebra Kadisa elnöke lesz. Az előjáróság javaslatot tesz a közgyűlésnek arra is, hogy — a negyszázi gazdasági feladat megoldására és az előjáróság gazdasági munkásságának tehermentesítésére — gazdasági szakértő-bizottságot küldjenek ki, amelynek elnöke dr. Csabódi Samu hitközségi elnök, elnökhelyettes pedig Nagy László József pénzügyi előjáró lesz.

— Egy ismert zsidó család tragédiája. Szántó Aladár építész, a budai hitközség képviselőtestületi tagja és a budai zsidóság egyik ismert vezető-férfia serepléket állítottatott a nyilas korszak üldözései között elpusztult feleségének, született Lefkovits Etelnek és a nyilas brigantik által meggyilkolt leányának, Zsuzsának. A sírkövelet május 26-án, vasárnap déli 12 órakor lesz a rákoskeresztúri temetőben (I/b. parcella 11. sor). Ugyanakkor imát mondának a nyilasok által elhurcolt és ismeretlen sírban nyugvó szülőkért, Spitzer Perencél és nejéért, született Deutsch Bertáért, valamint Szántó Aladár Németországba hurcolt öccséért, Szántó Imrérért. Az ismert zsidó család tragédiája széles körökben ószinte részvétet keltett.

— A budai hitközség kulturműve. A budai hitközség vasárnap nagyszínerű kulturmatinét tartott. Dr. Beneschofsky Imre főbbj megnyitójában a vallás és a kultúra örök kapcsolatáról beszélt. Sós Endre Egy deportált feljegyzései címmel részleteket olvasott fel a Köztársaság az ördög című készülő könyvéből. Különös érdeklődéssel fogadta a hallgatóság a saját testvéreiket sanyargató „Jupo”-k, a zsidó tábori rendőrök lélektanával foglalkozó részt. Rosty Magda, a Belvárosi Színház tagja, Ady híres versét, A bélyeges sereg-et és Markovics Rodion egy prózáját mondta el nagy sikerrel. Demény Éva héber költők műveit és Somlyó Zoltán egy költeményét szavaltta el mély átérzéssel. Végül Kardos László miniszteri tanácsos, az ismert író és műfordító. A modern héber költészet-ről szóló tanulmányát olvassa fel.

Schulz Jenő cég

Órás-ékszerész (órányvitész)
VII. Wesseleny-ut. 6. a régi házban

Gergely Miklós

órányműves és ékszerész

VÉTEL ELADÁS

Házasságok

dészkretn, gyorsan közvelit.
GOLDNÉ, Alsóerdősa, utca 27/28,
földszint 2. Fagad: 10-12-ig,
2-6-ig. Telefon: 225-490.

Pintal, magas, karesu, száke
URILEÁNY

házaság

céljából keresi művelt, komoly,
lelkélettel élő férfi ismeretséget,
33-ig. Lehetőleg diplomás,
„Évák-Évája” jelére a kiadóba.

Csinos, filigran, egyedülmaradt, fi-
atal uriaszony, ismeretség há-
nyban ezután keres egy jöme-
jében, intelligens, komoly, jó-
lelkű, keresettel bíró urat,
38-45-ig.

házaság céljából

Lehet vidéki is. „Lelki rokou”
jeligére a kiadóba.

30 éves, csinos, elvált uriaszony,
önálló üzlettel,

házaság céljából

keresi intelligens, sportkedvelő
uriamber ismeretséget. „Ület-
ember 45-ig” jeligére a kiadóba.

Csinos, intelligens, JÓMÓDU URI-
ASSZONY, 50-60 körül
örlemberke

férjhezmenne

Gazdasághoz is ért. „Vidkre is
szivesen” jeligére a kiadóba.

Házasság céljából

megismerkednék 40-45 éves ur-
ral, aki ÜZEMEMDEN SEGÍTŐ
TÁRSAM lenne. „Családi élet”
jeligére a kiadóba.

HÁZASSÁGI AJANLATI

Saját tulajdonomat képező áru-
raktáranommal meg, vagy

benősülnék

55 éves korig. Vidéki város is
lehet. „Komoly kereskedő” jel-
igére a kiadóba.

Érettségizett, önálló kereskedő, 44
éves, vidéki városban, egyedül-
maradt, hozzáillő

feleséget keres.

„Pestre is költöznek” jeligére a
kiadóba.

Keresem annak a deportálás miatt
egyedül maradt, 20-26 éves ur-
leány vagy özvegyasszonynak
ismeretséget, aki megértő

élettársa

tudna lenni egy hasonló sorsu,
önálló, 30 éves kereskedőnek.
„Megértés” jeligére a kiadóba.

34 éves, jól kereső, csinosnak mon-
dott, egyedülálló asszony, komoly
ismeretséget keresi iparos vagy ke-
reskedőnek 30-42-ig.

házaság céljából.

Lehet vidéki is. Gyermek nem aka-
dály. „Szép jövő 34” jel. a kiadóba.

Két jómódu

csinos uriaszony, üzlettel, lakás-
sal rendelkezők, 45-55 évig,

házaság céljából

hozzáillő urral megismerkedne.
„Élőben előnyben” jeligére a ki-
adóba.

A nyilasóra

Érdeklődés az életkéret, nekem
kérszem, 49 éves fivérnek
cász családját írtották ki. Kere-
slek mindketten egyedülálló,
hasonló sorsuaknt.

házaság céljából.

Főbületi lakással, nyugatig ren-
dezett körülmények között élünk.
„Természetkedvelők” jeligére a
kiadóba.

Jól dotált, pesti állásban működő,
jómegjelenésű, 45 éves hitköltő,
oly vallásos, csinos és jókedélyű,

35 év körüli nőt keres élettársul,

aki Pesten berendezett lakással
rendelkezik. „Orthodox” jeligére
a kiadóba. (Lehetőleg fényképpel).

45 éves kereskedő megismerkedne

házaság céljából

urilógglyel, 35 éves korig, kinek
üzletbővítéshez egy kevés hoz-
mánya van. Üzletem, berendezett
lakásom van. Választ „Kálmán-
ter” jeligére a kiadóba.

Férjhez adnám

SZAKEMBERHEZ, jól bevezetett
vázvételéskereselő műhellyel ren-
delkező, csinos, 21 éves hugomat.
„Boldog nyár” jeligére a kiadóba.

FÜSZERKERESKEDŐ bátyám részére
ügyes üzletasszony

feleséget

keresek. 45-48-ig. „Jó keres-
kedő” jeligére a kiadóba.

Megismerkednék csinos, intelligens
leánnyal vagy asszonnyal.

házaság céljából

36 éves, magas, jókereső férfi
vagyok. „Vidék, gyermek nem
akadály” jeligére a kiadóba.

Csak azon jömejjelenésű, intelligens,
önálló, jó egzisztenciával
rendelkező, becsületes uriamber vá-
laszsoljon, 53 évig, ki egy

igazi élettársra

vágyakozik, egy alacsony, csinos,
egyedülmaradt, 42 éves, intelligens,
házas, jó üzletasszony személyében.
Vidéki is lehet. „Szeretet, megértés,
boldogság” jeligére a kiadóba.

Benősülne üzletbe vagy vállalatba

deportálásból hazatért, 30 éves
KERESKEDŐ. Gyermek nem aka-
dály. Leveleket „Komoly keres-
kedő (30)” jeligére a kiadóba.

41 éves,

magas, jólélő: minden káros
szennvedélytől mentes,

önálló iparos vagyok

Keresem azon leas, szép, komoly
leány vagy asszony ismeretséget,
31-36-ig.

házaság céljából

ki jóságos és bünyésével kár-
pótolna előbbi, éretntott házassá-
gunkért. „Öszinte” jeligére a ki-
adóba.

A zsinagóga naptára

Május 23, csütörtök: Ujjar
22, péntek: 23, szombat: 24,
vasárnap: 25, hétfő: 26, kedd:
27, szerda: 28, csütörtök: 29.
Szombaton, május 25-én hett
szidra: Böchtukkauszi, háftóra:
Jeremiás XVI, 19-XVIII, 14.

IMAIIDÖK:

Ima- házak	Pén- tek		Szombat		Hétfő- kedd	
	óra	perc	óra	perc	óra	perc
Dohány	7:28	7:15	10:15	9:15	7:15	7:28
Rumbach	7:49	7:10	7:10	7:10	7:10	7:35
Bethlen	7:28	7:10	7:10	7:10	7:10	7:30
Osáky	7:28	7:10	7:10	7:10	7:10	7:30
Dózsa	7:28	7:10	7:10	7:10	7:10	7:30
Nagyfuv,	7:28	8	7	7:15	7	7:30
Páva	7:28	9	7	7:15	7	7:30
Zugló	7:28	7:10	7	7:15	7	7:30
Fiúarvált.	7:28	7:15	10:10	7:15	7	7:28
Leányarv.	7:28	7:10	7	7:15	7	7:30

Péntekesti gyertyagyújtás:
8 óra 10 percek.

Budai Istentisztelet: Ujlaki
templomban (III., Zsigmond-u.
49.) és Lágymányoson (XI.,
Bocskay-ut 37.) péntek este 7
órákor, szombat d. e. 7:11 óra-
kor, a pasaréti imaházban (To-
rockó-ut 6/b.) péntek este 7
órákor, szombat reggel 8 óra-
kor.

Óbudai templom: III., Zichy-
utca 9., péntek és ünn. este 7
órákor, szombat és ünnep d. e.
9 órákor.

Csinos, 40 éves URIASSZONY, VAR-
RÓNÓ, 12 éves kislányával, jöme-
ttuált urhoz FÉRJHEZMENNE,
„Bécs” jeligére a kiadóhivatába.

Csak azon, jömejjelenésű, intellek-
gens, önálló, önálló, jó egzisz-
tenciával rendelkező, becsületes ur-
iamber válaszoljon, 53 évig, ki egy

igazi élettársra

vágyakozik, egy alacsony, csinos,
egyedülmaradt, 42 éves, intelligens,
házas, jó üzletasszony személyében.
Vidéki is lehet. „Szeretet, megértés,
boldogság” jeligére a kiadóba.

Szerényigényű, 34 éves özvegyasszony
megismerkedne, házaság céljából

olyan férfivel, 50 évesig, ki hű
feleséget és otthont akar. Szo-
mbat van. Lehet vidéki is. „Pa-
saréti imaházban vágyom” jeligére a
kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Sip-u 12 — Telefon: 423-030

Kiadótulajdonos:
A MAGYARORSZÁGI IZRAELITAE
ORSZÁGOS IRADÁJA
Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
ROOZ REZSŐ

Előfizetés 1 hóra 200 millió P.

Postakiszorékpóslári csekkházmán
számos 20.300. (Magyarországi Izraeiti-
kák Országos Iradája.)

Beküldött kéziratokat nem ör-
tünk meg a visszaküldésükre
nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műinté-
zet Rt. közfordságepa. Fei nyomda-
vezető: Margittay Antal